

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๓

(สมัยวิสามัญ สมัยที่สอง)

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๕ (สมัยวิสามัญ สมัยที่สอง) พ.ศ. ๒๕๖๖

ครั้งที่ ๓/๒๔๔๖ (วิสามัญ) สมัยที่ ๒ ชุดที่ ๓

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มกราคม ๒๔๔๖

๑. กระพูจาน

- (๑) เรื่อง นำนับเชื้อเพลิง ของ นายสุวิทย์ พันธุเศรษฐ์ (เชียงใหม่) ๑๐๑
- (๒) เรื่อง การเพิ่มค่าแรงงานในปกครอง ของ นายสุวิทย์ พันธุเศรษฐ์ (เชียงใหม่) ๑๐๑

	หน้า
(๓) เรื่อง การขยายการศึกษา ของ นายสุวิชัย พันธเศรษฐ (เชียงใหม่)	๑๐๒
(๔) เรื่อง การออกบัตรซื้อสินค้าจำเป็น ของ ค. สงวน พูนพงศ์ (ปราจีนบุรี)	๑๐๓
(๕) เรื่อง เงินอุดหนุนการประถมศึกษา ของ นายโสภณ ศุภสิทธิ์ (ขอนแก่น)	๑๐๔
(๖) เรื่อง เตรียมข้าวปลูก ของ นายวงศ์ อนุกุลประชากร (นครสวรรค์)	๑๐๖
๒. ร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๖ ของรัฐบาล	๑๐๗

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๓/๒๔๘๖ (วิสามัญ) สมัยที่ ๒ ชุดที่ ๓
วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๖
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา

ประธานสภา ฯ : วันนี้สมาชิกมาประชุม ๑๒๙ คน เป็นองค์ประชุมแล้ว
ฉันขอเปิดประชุมต่อไป วาระที่ ๑ มีเรื่องที่จะให้ท่านทราบ คือ ความตกลงทาง
วัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้แจกให้ท่านแล้ว

วาระที่ ๒ กระฐูฯ ที่ ๑ ขอยกไปประเดี๋ยว กระฐูฯ ที่ ๒ ของนายสุวิธ
พันธเศรษฐ เรื่องน้ำมันเชื้อเพลิง

นายสุวิธ พันธเศรษฐ (เชียงใหม่) : ฉันขอตั้งกระทู้ถามท่านรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงกลาโหมดังนี้

๑. รัฐบาลทราบที่แล้วว่าน้ำมันเชื้อเพลิงกำลังขาดแคลน จึงขอทราบว่า
รัฐบาลจะเจรจาซื้อจากญี่ปุ่นในนามมิตรของเราเพิ่มเติมมาอีกบ้างจะไต่หรือไม่

๒. การค้นคว้าหาน้ำมันจากพฤษชาติแทนน้ำมันแร่ หน่วยงานเชื้อเพลิงของ
กระทรวงกลาโหมพอทำได้หรือไม่ หากทำไม่ได้ จะขอความร่วมมือของ
ราชการที่สามารถหากันได้หรือไม่

พล.ท. พิเชิต เกียรติศักดิ์พิเชิต รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
กระฐูฯ นี้ได้ถามมาเป็นเวลานานแล้ว ตามกระฐูฯ นี้เหตุการณมันล่วงเลยไปแล้ว ส่วน
อันสำคัญที่จะตอบได้ครั้งนี้ การส่งซื้อน้ำมันญี่ปุ่นในนามมิตรไทยช่วยเหลืออยู่แล้ว ฝั่งเวลานี้ก็
กำลังซื้ออยู่ การกลั่นน้ำมันจากกรมเชื้อเพลิงก็ได้กลั่นออกมาได้แล้ว

ประธานสภา ฯ : กระฐูฯ ของนายสุวิธ พันธเศรษฐ เรื่องการเพิ่มค่า
แรงงานในกองกรมกร

นายสุวิฑูรย์ พันธเศรษฐ (เชียงใหม่) : ฉันขอตั้งกระทู้ถามนายรัฐมนตรี ว่า ingsต่อไป ความที่รัฐบาลได้คอมมิวนิสต์ของสมาชิกสภา ฯ คราวที่แล้วมาว่า กำลังสำรวจข้าราชการผู้มีเงินเดือนน้อย เพื่อทำการช่วยเหลือนั้น ขอทราบวาระการ สามีผู้ทำงานโดยได้รับค่าแรงงานเป็นรายวันจากวงราชการของรัฐบาล เช่น กรมทาง กรมสรรพสามิต และอื่น ๆ ซึ่งได้รับค่าแรงงานวันละ ๒๕, ๓๐, ๔๐ สตางค์ รัฐบาล จะหาทางช่วยเหลือให้ได้รับค่าแรงงานสูงขึ้น และเปิดช่องทางอื่นจะช่วยให้คลาย ความเดือดร้อน ทั้งที่รัฐบาลกำลังจะช่วยเหลือข้าราชการผู้นั้นจะใคร่หรือไม่

นายทวี บุญยเกตุ รัฐมนตรี : รัฐบาลขอตอบว่า รัฐบาลนี้ได้ช่วยเหลือ คนและทุกข์สุขของข้าราชการตลอดจนประชาชนพลเมืองอยู่อย่างเต็มที่แล้ว มีช่องทาง อะไรจะช่วยให้ ขอดปากไว้ในที่ว่า รัฐบาลถือเป็นหน้าที่ของช่วยเหลือ ครึ่งที่หาอยู่ เวลาในทุกข์ถึงทางแล้ว โปรดใจกว้างใจในเรื่องนี้

นายสุวิฑูรย์ พันธเศรษฐ (เชียงใหม่) : ฉันขอทราบต่อไปว่า ทุกโครงการ ใ้ว่างใจแล้ว พวกเราใ้ว่างใจอยู่ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เต็ม แต่ที่ผู้ตั้งในขณะ ที่ ถูกเงินนั้น ค่าแรงงานไม่ได้เพิ่มขึ้น อย่างพวกกรรมกรที่เคยได้ ๒๐, ๓๐ สตางค์นั้น ไม่พอ เพราะสินค้าต่าง ๆ แพงขึ้น ตลอดจนเครื่องบริโภคและอุปโภคเหล่านี้ด้วย

นายทวี บุญยเกตุ รัฐมนตรี : ความจริงในวงการรัฐบาล พวกที่ใ้รับ แรงงานรายวันทางคนก็ใ้รับการเพิ่มขึ้นอยู่แล้ว แต่จะเพิ่มขึ้นเพียงไรนั้นก็ต้องแล้วแต่ ความสามารถของบุคคลนั้น ๆ ด้วย

นายสุวิฑูรย์ พันธเศรษฐ (เชียงใหม่) : เหตุการณ์กับความสามารถไม่ได้ รอกัน คือฉันอยากจะทราบว่เวลานี้ของมันแพงขึ้น ไม่ใช่เกี่ยวกับความสามารถของ ราษฎรว่าจะเพิ่มหรือลด แต่ของมันแพงขึ้นเพราะเหตุพิเศษ เมื่อเป็นเช่นนั้นเราจะ ช่วยเหลือในกรณีพิเศษนี้ไหมบรรดา เมาองจะใคร่หรือไม่

นายทวี บุญยเกตุ รัฐมนตรี : ได้ ท้ามาแล้ว
ประธานสภา ฯ : ขอใ้ นายสุวิฑูรย์ ฯ ถามกระทู้ที่ ๑ เรื่องการขยาย การศึกษา

นายสุวิฑูรย์ พันธเศรษฐ (เชียงใหม่) : ฉันขอตั้งกระทู้ถามนายรัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงศึกษาธิการดังนี้

๑. การสร้างชาติในด้านการประสาทวิทยาความรู้ให้แก่พลเมือง ขอทราบว่าการขยายการศึกษาขั้นประถมให้เป็นขั้นมัธยมขึ้นในบางท้องที่จะได้หรือไม่

๒. การสร้างชาติในค่านอบรมสตรีให้เป็นแม่เรือนหรือแม่พิมพ์ที่ดีขึ้น รัฐบาลคิดบ้างหรือไม่ที่จะส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยการเรือน เพื่ออบรมบรรดาสตรีที่เหมาะสมในอันที่จะเป็นแม่เรือน ส่วนสตรีที่จะเป็นนักปราชญ์นั้น ได้มหาวิทยาลัยอบรมความช่วยเหลืออยู่แล้ว

พล.ต. ประยูร ภมรมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการขอประทานตอบว่า

๑. การขยายการศึกษาขั้นประถมให้ถึงขั้นมัธยมในบางท้องถื่นนั้น ได้จัดขยายอยู่แล้วทุกจังหวัด ตามความเหมาะสมแห่งท้องถื่นและกำลังเงิน

๒. ในขณะนี้ สถานศึกษาอบรมสตรีให้เป็นแม่เรือน ทางการได้จัดอยู่ในระดับวิทยาลัยแล้ว ส่วนที่จะขยายถึงขั้นมหาวิทยาลัยนั้น ก็จะได้พิจารณาต่อไป

นายสุวิชช พันธเศรษฐ (เชียงใหม่) ฉันทขอทราบว่าการขยายการศึกษาให้เป็นมัธยมในบางท้องถื่นนั้น อย่างอาเภอรวมนอกของจังหวัดต่าง ๆ ทางการได้ขยายไปแล้วประการใด

พล.ต. ประยูร ภมรมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
จำนวนมากน้อยนั้น เป็นข้อเท็จจริง แต่ถ้าหากว่าศึกษาจังหวัดรายงานมา ก็ได้พิจารณาด้วยดีตลอดไปทุกจังหวัด

นายสุวิชช พันธเศรษฐ (เชียงใหม่) ในกรณีศึกษาธิการไม่ไ้รายงานเข้ามา แต่ในกรณีที่มีเรื่องขอโดยที่ว่ามีเหตุจำเป็นเช่นนี้ ทางกระทรวงศึกษาธิการจะรับพิจารณาหรือไม่

พล.ต. ประยูร ภมรมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการยินดีจะรับพิจารณาด้วยดี

ประธานสภา ฯ กระทรวงต่อไป ของนายคตาสงวน พะยุงพงศ์ เรื่องการออกบัตรซื้อสินค้าจำเป็น

ก. สงวน พะยุงพงศ์ (ปราจีนบุรี) : ฉันทขอตั้งกระทู้ถามท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถึงต่อไปนี้ ความที่ทางการโคลอมเบียประจำกรมควรีให้แก่ผู้ทะเบียนท้องถิ่น เพื่อซื้อเครื่องอุปโภคและบริโภคเช่นน้ำมันถั่ว ไม้ขีดไฟ น้ำคาสหราย นั้น โดยเฉพาะชาวเรือได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างยิ่ง เพราะไม่มีทะเบียนท้องถิ่นประจำแน่นอน จึงไม่มีโอกาสได้รับบัตรดังกล่าวแล้ว จึงขอเรียนถามท่านรัฐมนตรีว่า ใ้ควรวีช่วยบุคคลดังกล่าวนี้ประการใดบ้าง

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : กระทรวงมหาดไทยขอตอบว่า การจ่ายบัตรขึ้นส่วนเครื่องอุปโภคบริโภคนั้น จ่ายให้โดยถือทะเบียนสามะโนควรีเป็นหลัก สำหรับพวกชาวเรือตามปกติก็เป็นคนที่มีลำเนาอยู่แล้ว หากแต่โคลงเรือไปขายของในที่แห่งอื่นเท่านั้น ซึ่งพั้งนี้ถ้าใครซื้ออยู่ในสามะโนควรีแล้วก็ย่อมได้รับบัตรขึ้นส่วนทุกคน แต่ถ้าใครไม่มีชื่อในทะเบียนสามะโนควรี ก็ให้ไปแจ้งทะเบียนเสีย ทางอำเภอก็จะจ่ายบัตรให้ต่อไป

ก. สงวน พะยุงพงศ์ (ปราจีนบุรี) : ฉันทขอตั้งกระทู้ถามว่า ความที่ปรากฏการค้าขายทางเรือนี้โดยมากไปเป็นระยะนาน ๆ อาจจะมีค้างคืน หรืออาจจะเป็นแรมเดือนก็ได้ ความซัดซอกในเรื่องการค้าไม้ขีดไฟและน้ำคาสหรายนี้ เป็นเรื่องซัดซอกมาก จึงขอเรียนถามว่าการจะมีวิธีขึ้นฉันทให้ถือทะเบียนเรือขึ้น ไปแจ้งยังอำเภอท้องที่ที่ตนโคอยู่ขึ้นได้หรือไม่

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : เรื่องทะเบียนมีที่ไหนก็มีอยู่ที่นั่น จะแจ้งทะเบียนอยู่ที่ไหน ก็ไปนั้น ทางการเดินจะมีเรื่องยังไม่ได้

ก. สงวน พะยุงพงศ์ (ปราจีนบุรี) : ฉันทขอตั้งกระทู้ถามว่า วิธีการแจกบัตรนั้น สำหรับส่วนภูมิภาคนั้นทางการได้จัดการอย่างไรบ้าง

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : ในส่วนภูมิภาคนี้ในจังหวัดพระนครและธนบุรีนั้นทำวิธีต่างกัน ไม่เหมือนกัน คือว่า สำหรับวิธีของพระนครและธนบุรีนั้น เราออกบัตรให้เป็นระยะ ๑ เดือนและเป็นแผนกระดาษ ซึ่งจะต้องจำนวนสิ่งของเหล่านั้นว่า ๑ เดือนจะใช้เท่าไร ส่วนต่างจังหวัดนั้นเรามีบัตร

เหมือนกัน แต่ไม่ใช่ว่าอย่างพระนครและธนบุรี เป็นแต่ส่งบัตรนั้นไปให้ข้าหลวงและนายอำเภอแจกแก่ประชาชน คือเมื่อถึงคราวก็เอาบัตรมารับเอาของ และใ้ส่งเรื่องนี้ไปให้จังหวัดทุกจังหวัดทราบแล้ว

ก. สงวน ทะຍงศงค์ (ปราจีนบุรี) ใ้ขอเรียนว่า ความที่รัฐบาลชี้แจงนั้นยังคงคลาดเคลื่อน หาเป็นความจริงไม่ เพราะเหตุว่าเช่นจังหวัดของฉฉเป็นต้น ทางการหาได้ทำเช่นนั้นไม่ หากว่าทางรัฐบาลจะสอบสวนได้หรือไม่

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ใ้เรื่องนี้เพิ่งส่งไปเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง คือยื่นตนให้อำเภอเป็นผู้จ่ายไปก่อนตามที่มีหลักฐาน และมีภูมิอำเภอและตามหลักฐานที่รับรองได้ แต่ความบางจังหวัดอาจจะได้รับไม่พื่อถึง แต่หาในไม่ช้าก็อาจจะรู้เรื่องว่าเขาได้จัดไปอย่างไร

ประธานสภา ๖ ใ้กระทู้อไปของนายโสภณ สุขสิทธิ์ ใ้เรื่องเงินอุดหนุนการประถมศึกษา

นายโสภณ สุขสิทธิ์ (ขอนแก่น) ใ้ขอตั้งกระทู้อตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการดังต่อไปนี้ ความที่รัฐบาลได้ใ้เงินอุดหนุนการประถมศึกษาแก่เทศบาลทุกแห่งเพื่อใ้จัดการประถมศึกษาภายในเขตเทศบาลนั้น เทศบาลก็ได้อาศัยเงินจำนวนนี้ดำเนินการศึกษามาด้วยดี แต่ปรากฏว่าเมื่อสมัย ๒๔๔๕ นี้ รัฐบาลได้คำริจะตัดเงินอุดหนุนที่กล่าวนี้เสีย โดยมอบใ้เป็นหน้าที่ของเทศบาลทุกแห่งจัดหาเงินดำเนินการประถมศึกษาภายในเขตเทศบาลเอง มีเทศบาลหลายแห่งใ้ร้องขอว่าไม่สามารถจัดหาเงินมาดำเนินการศึกษาได้ต่อไป หากรัฐบาลไม่ใ้หักจ่าของเลิกอ้อมโรงเรียนเทศบาลต่าง ๆ ฉฉนั้นจึงขอเรียนถามว่าในเมื่อไปฉฉระอย่างฉฉปี ๒๔๔๖ รัฐบาลจะกรุณาใ้เงินอุดหนุนการประถมศึกษาแก่เทศบาลเพื่อดำเนินการประถมศึกษาภายในเขตเทศบาลอีกหรือไม่

พล.ศ. ประยูร ภมรมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ใ้กระทรวงศึกษาธิการขอชี้แจงว่า ฉฉนี้กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยกำลังร่วมมือกันพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาของเทศบาลอยู่แล้ว ซึ่งรวมถึงปัญหาในเรื่องนี้ด้วย แต่ในขณะใ้พิจารณายังไม่เสร็จสิ้นฉฉนี้ ก็คงต้องปฏิบัติไป

ตามหลักการเดิม

นายโสภณ สุทธิระ (ขอนแก่น) : ฉันทอยากทราบว่า ค่ายเหตุอุลโคกระ
หวางศึกษาธิการจึงตัดเงินนี้ไปจากกรมมหาดไทย

พล.ท. ประยูร ภมรมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ : ยังไม่
เห็นมีเรื่องพิถานมานี้

นายโสภณ สุทธิระ (ขอนแก่น) : ขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการ โทรเลขไป
ทุกจังหวัดสั่งไม่ให้จ่ายเงินให้แก่เทศบาล ส่วนตั้งแต่ต้นปี ๒๔๔๕ ถึงเดือนพฤศจิกายน
๒๔๔๕ ก็เรียกคืนอีก อยากทราบเหตุผลว่า เพราะเหตุใดจึงได้เรียกคืน

พล.ท. ประยูร ภมรมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ : เรื่องนี้
เป็นระเบียบภายใน ทานดูหนังสือส่งสลับประการใดขอไปชี้แจงกันที่กระทรวง เข้าใจ
ว่าจะได้ทราบเรื่องดีกว่านี้

ประธานสภา ฯ : กระจุกต่อไปของนายวงศ์ อนุภุชประชากร เรื่อง เตรียม
ชาวปลูก

นายวงศ์ อนุภุชประชากร (นครสวรรค์) : ฉันทขอตั้งคำถามรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงเกษตรธิการดังต่อไปนี้ จังหวัดนครสวรรค์เป็นทางรวมของแม่น้ำ ๔
สาย มีน้ำมากกว่า ๒๕ ปีของน้ำมากที่แฉวมานี้ นับว่าเป็นเหตุอุทกภัย ชาวของ
ชานาทำไร่ทำนามเสียหายมากหลาย ชาวทำพันธุ์ราษฎรจะหาไม้โคโรโค จึงจะได้
บ้างก็ในราคาตีแพงเกินควร จึงขอถามว่า

๑. กระทรวงได้เตรียมชาวทำพันธุ์ไว้ช่วยให้เพียงพอประการใด หรือไม่
เพราะเหตุใด

๒. เพื่อให้ชาวทำพันธุ์เพียงพอและถูกต้องตรงกับพื้นที่ภูมิประเทศ จึงขอถามว่า
กระทรวงจะเข้าจัดการสำรวจตรวจและควบคุมประการใดบางหรือไม่

นายอุทัย แสงมณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรธิการ : กระทรวง
เกษตรธิการขอตอบว่า

๑. หางการกำลังดำเนินการช่วยเหลือเรื่องพันธุ์ชาวปลูกอยู่แล้ว โดยได้จัดตั้ง
กรรมการสงเคราะห์พันธุ์ชาวปลูกแก่ผู้ประสบอุทกภัยขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้ง

จังหวัดนครสวรรค์ และโอนเงินไปให้จังหวัดต่าง ๆ จักซื้อพันธุ์ข้าวปลูกเพื่อขาย
ให้ยืม ให้แลก แก่ชาวนาผู้ประสบอุทกภัยโดยทั่วไปแล้ว

๒. ทางกรมมีแผนการควบคุมในเรื่องนี้อยู่แล้ว โดยได้ร่วมมือกับกระทรวง
พาณิชย์และกระทรวงมหาดไทยออกประกาศควบคุมการขาย และขนย้ายข้าวเปลือกใน
บางจังหวัดเป็นการชั่วคราว เพื่อป้องกันมิให้พันธุ์ข้าวถูกปน และทางการจะได้จัดซื้อ
พันธุ์ข้าวที่ดีให้เพียงพอต่อความต้องการ

นายวงศ์ อัญกุลประชากร (นครสวรรค์) : ฉันทขอทราบ ว่า เฉพาะจังหวัด
นครสวรรค์ได้ให้เงินไปแล้วเท่าใด

นายอุทัย แสงมณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : ในขั้นตอนนี้
ได้ให้ไปแสนบาท

นายวงศ์ อัญกุลประชากร (นครสวรรค์) : ฉันทคิดว่าเท่าที่ให้ไปแล้วจะไม่
พอ ถ้าไม่เพียงพอแล้วจะมีโอกาสให้อีกหรือไม่

นายอุทัย แสงมณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : ให้เท่าที่
จะจำเป็นไม่จำกัด

ประธานสภา : หมดวาระกระทู้แล้ว คอไปขอให้พิจารณาร่างพระราช
บัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๔๖ ของรัฐบาล

(สำเนา)

บันทึกหลักการและเหตุผล

ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๔๖

หลักการ

ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยกรมเทศบาล ให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

เทศมณฑล

เพื่อให้องค์การเทศมณฑลเป็นมีกณณนพนามันคง และเพื่อให้กิจการของ
เทศมณฑลดำเนินการไปได้โดยราบรื่นและรวดเร็ว ทั้งให้เป็นการสอดคล้องของตาม
นโยบายการบริหารแห่งรัฐยิ่งขึ้น

(สำเนา)

ร่างพระราชบัญญัติเทศมณฑล

พุทธศักราช ๒๔๘๖

.....
.....
.....
.....

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงระเบียบราชการบริหารส่วน
ท้องถิ่นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติเทศมณฑล พุทธศักราช
๒๔๘๖"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้น
ไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเทศมณฑล พุทธศักราช ๒๔๘๑ และบรรดา
บทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่ง
แย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ เมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่ให้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะ
ท้องถิ่นใดเป็นเทศบาลแล้ว ห้ามมิให้ไ้พระราชมัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พุทธศั
กราช ๒๔๘๗ ในส่วนที่บัญญัติถึงการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลใน
ท้องถิ่นนั้น

เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวในวรรคก่อน ให้บรรดาบุคคลที่เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน
แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนันพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๕ ให้เทศบาลทั้งหลายที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วในว้นให้พระราชมัญญัตินี้ คงมี
ฐานะเป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ตามที่เป็นอยู่แล้วแต่กรณี
และให้มีอำนาจหน้าที่และอยู่ในบังคับแห่งบทพระราชมัญญัตินี้

ภายในบังคับมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีแห่ง
เทศบาลที่ใดกล่าวในวรรคก่อน ให้คงเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี แห่งเทศบาล
นั้น ๆ ต่อไป

มาตรา ๖ บรรดาเทศมัญญัติที่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชมัญญัติ -
เทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๑ ในท้องถิ่นบังคับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเทศมัญญัติ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชมัญญัติ
เทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๑ ก่อคดี หรือโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นใดก็ดี ไม่ชำระ
ค่าปรับ ในห้ามพระมัญญัติมาตรา ๔๓ วรรคท้าย แห่งพระราชมัญญัตินี้มาใช้บังคับ

หมวด ๑
บททั่วไป
ส่วนที่ ๑

การจัดตั้งเทศบาล

มาตรา ๗ เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ให้จัดท้องถิ่น
นั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล หรือเทศบาลเมือง หรือเทศบาลนครตามบทพระราชมัญญัตินี้
ให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามบทพระราชมัญญัตินี้ และ
กฎหมายอื่น

มาตรา ๘ เทศบาลตำบล ใดแก่ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็น

เทศบาลตำบล พระราชกฤษฎีกานี้ให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๘ เทศบาลเมือง โคนกทองดินชุมชนชนในบรรดาคำบลหรือส่วนของคำบลอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือทองดินชุมชนชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป โดยราษฎรเหล่านั้นอยู่นานแนม เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าสองพันคนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร พึงมีรายโคพอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันจำต้องกระทำตามบทพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง พระราชกฤษฎีกานี้ให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๐ เทศบาลนคร โคนกทองดินชุมชนชนที่มีราษฎรตั้งแต่สามหมื่นคนขึ้นไป โดยราษฎรเหล่านั้นอยู่นานแนม เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าสองพันคนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร พึงมีรายโคพอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันจำต้องกระทำตามบทพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร พระราชกฤษฎีกานี้ให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ การเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล ให้ทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ ทองดินซึ่งเป็นเทศบาลตำบล อาจจัดเป็นเทศบาลเมืองได้ และทองดินซึ่งเป็นเทศบาลเมือง อาจจัดเป็นเทศบาลตำบลหรือเทศบาลนครได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ทองดินที่โคจัดเป็นเทศบาลขึ้นใหม่ตามความในวรรคก่อน ให้พ้นจากสภาพแห่งเทศบาลตำบล หรือเทศบาลเมือง แล้วแต่กรณี นับแต่วันที่โคจัดเป็นเทศบาลขึ้นใหม่เป็นต้นไป บรรดาทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และสิทธิเรียกร้องของเทศบาลเดิม ให้โอนเป็นของเทศบาลที่จัดขึ้นใหม่ในขณะเดียวกันนั้นด้วย

ส่วนที่ ๒

องค์การเทศบาล

มาตรา ๑๓ องค์การเทศบาล โคนกสภาเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

ให้มีคณะกรรมการบริหารของสภาเทศบาลคณะหนึ่ง เรียกว่าคณะเทศมนตรี

สภาเทศบาล

มาตรา ๑๔ สมาชิกให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี ถ้าตำแหน่งสมาชิกว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้เลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนให้เต็มตำแหน่งที่ว่างอยู่ แต่สมาชิกที่เข้ามาแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งแทน

ถ้าตำแหน่งสมาชิกว่างลงก่อนกำหนดถึงคราวออกตามวาระไม่เต็มหกเดือน จะไม่เลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้

มาตรา ๑๕ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกต้องปฏิญาณในที่ประชุมสภาเทศบาลว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๑๖ สมาชิกยอมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น มีใช้แทนแต่เฉพาะผู้ที่เลือกตั้งขึ้นมา ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ

มาตรา ๑๗ สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลย่อมสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือยุบสภาเทศบาล
- (๒) คาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ซากคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือต้องห้ามตามกฎหมาย

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

- (๕) ไม่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตเทศบาล
- (๖) ไม่มาประชุมสามครั้งติด ๆ กันโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๗) สภาเทศบาลวินิจฉัยให้ออกจากตำแหน่ง โดยเห็นว่าเป็นความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสียหายแก่สภาเทศบาล มติในข้อนี้ต้องมีเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

(๘) กระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยให้ออก โดยเห็นว่าเป็นผู้มีความประพฤติอันจะนำมาซึ่งความไม่สงบเรียบร้อย หรือกระทำการอันอาจเสื่อมเสียประ

โยชน์ของท้องถิ่น

มาตรา ๑๘ สภาเทศบาลมีประธานซึ่งได้แก่นายกเทศมนตรีโดยตำแหน่ง และให้ข้าหลวงประจำจังหวัดช่วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล แต่งตั้งเทศมนตรีที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งเป็นรองประธาน

มาตรา ๑๙ ประธานสภาเทศบาลมีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาล ให้เป็นไปตามระเบียบ รองประธานมีหน้าที่กระทำการแทนประธาน ในเมื่อประธานไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ วรรคท้าย ในเมื่อประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกเลือกเทศมนตรีซึ่งอยู่ในที่ประชุมเป็นประธานการประชุมในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๒๑ ในที่หนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญหนึ่งหรือหลายสมัย แล้วแต่สภาเทศบาลจะกำหนด การประชุมครั้งแรกต้องกำหนดให้สมาชิกที่มาประชุมภายในเก้าสิบวันนับแต่การเลือกตั้งเสร็จแล้ว วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปี ให้สภาเทศบาลกำหนด

มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑ สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีก จะต้องมีอนุญาตจากนายอำเภอ ในกรณีแห่งสภาเทศบาลตำบล หรือข้าหลวงประจำจังหวัดในกรณีแห่งสภาเทศบาลเมืองหรือสภาเทศบาลนคร

มาตรา ๒๓ ให้ประธานสภาเทศบาลเป็นผู้เรียกประชุมสภาเทศบาล ความสมัยประชุม และเป็นผู้เปิดปิดประชุม

ถ้าหากยังไม่มีการประชุมสภาเทศบาล ให้นายอำเภอในกรณีแห่งสภาเทศบาลตำบล หรือข้าหลวงประจำจังหวัดในกรณีแห่งสภาเทศบาลเมือง หรือสภาเทศบาลนคร เป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดปิดประชุม

มาตรา ๒๔ เมื่อเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งท้องถิ่น ประธานสภาเทศบาลหรือสมาชิกมีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนทั้งหมด มีสิทธิที่จะทำคำร้องขอตนนายอำเภอในกรณีแห่งสภาเทศบาลตำบล หรือข้าหลวงประจำจังหวัดในกรณีแห่งสภา

เทศบาลเมืองหรือสภาเทศบาลนคร ให้เรียกประชุมวิสามัญได้

มาตรา ๒๕ ข้อบังคับการประชุมของสภาเทศบาล ให้เป็นไปตามระเบียบ
ซึ่งกระทรวงมหาดไทยวางไว้

มาตรา ๒๖ การประชุมทุกคราวต้องมีสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวน
ของสมาชิกทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา ๒๗ การลงมติวินิจฉัยข้อปรักษานั้น ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็น
ประมาท เว้นแต่เรื่องซึ่งมีบทบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีจำนวนเสียงลงคะแนน
เท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๘ การปรึกษาหารือในสภาเทศบาล ต้องเป็นการที่เกี่ยวข้องอำนาจ
หน้าที่ของเทศบาลนั้นโดยเฉพาะ ห้ามมิให้ปรึกษาหารือในเรื่องการเมืองแห่งรัฐ

มาตรา ๒๙ การประชุมของสภาเทศบาลย่อมเป็นการเปิดเผย ตามลักษณะที่
จะโค้กำหนดไว้ในข้อบังคับของสภาเทศบาล แต่การประชุมลับก็ย่อมมีได้ เมื่อคณะ
เทศมนตรีร้องขอ หรือสมาชิกรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกที่มา
ประชุมร้องขอ

มาตรา ๓๐ ในที่ประชุมสภาเทศบาล สมาชิกย่อมมีสิทธิตั้งกระทู้ถามเทศมน
ตรีในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานในหน้าที่โค้ แต่เทศมนตรีย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิ
ที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความ
ปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของเทศบาล

มาตรา ๓๑ สภาเทศบาลมีอำนาจเลือกสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ -
และมีอำนาจเลือกบุคคลที่เป็นสมาชิกหรือมิโค้เป็นสมาชิกก็ตาม เป็นคณะกรรมการ
วิสามัญเพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาขอขบขสข้อความใด ๆ อันอยู่ในวงงานของ
สภาเทศบาล แล้วรายงานต่อสภาเทศบาล คณะกรรมการที่กล่าวนี้ช่างเรียกบุคคล
ใด ๆ มาชี้แจงแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือพิจารณาอยู่นั้นโค้

มาตรา ๓๒ การประชุมคณะกรรมการตามมาตรา ๓๑ ต้องมีกรรมการมา
ประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวน จึงเป็นองค์ประชุมโค้

บทที่ ๒

คณะเทศมนตรี

มาตรา ๓๓ ให้คณะเทศมนตรีประกอบด้วยนายกเทศมนตรีหนึ่งนาย และเทศมนตรีอื่น ๆ มีจำนวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๖ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๕ ให้ศาลหลวงประจำจังหวัดตั้งคั้งนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล

มาตรา ๓๕ นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีมีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่ง ให้เลือกจากสมาชิก

ให้ถือว่าเป็นการขอยกกฎหมายที่จะเลือกเทศมนตรีที่เหลืออีกกึ่งหนึ่ง หรือเพียงบางคนจากผู้ที่มิใช่เป็นสมาชิก ในเมื่อศาลหลวงประจำจังหวัดเห็นว่าผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษจะนำมาใช้เป็นประโยชน์ในตำแหน่งใด แต่ผู้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติของผู้นิยมสมัครรับเลือกคั้ง และไม่เป็นผู้ซึ่งตามความกฎหมายว่าด้วยการเลือกคั้งสมาชิกสภาเทศบาล

เทศมนตรีผู้มีใจเป็นสมาชิก ย่อมมีสิทธิไปประชุมและแสดงความคิดเห็นในสภาเทศบาลได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน และไม่อาจเป็นประธานในที่ประชุมสภาเทศบาล

มาตรา ๓๖ ในการบริหารการเทศบาลตามกฎหมาย ให้นายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าดำเนินการทั้งปวงของเทศบาล และเทศมนตรีทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันในการบริหารการเทศบาล

ในกรณีที่นายกเทศมนตรีไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้ ให้ตั้งเทศมนตรีผู้หนึ่งให้ทำการแทน

มาตรา ๓๗ ให้เทศมนตรีมีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ของประชาชน และเพื่อการนี้ให้เป็นพนักงานปกครองหรือตำรวจ ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่อำนาจหน้าที่ซึ่งเกี่ยวกับความผิดอาญา ให้คงมีเฉพาะเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมิได้อยู่ ณ ที่ซึ่งพึงใช้อำนาจและหน้าที่นั้น

มาตรา ๓๔ ถ้าในเขตเทศบาลใดไม่มีพนักงานสอบสวนประจำอยู่ ให้เทศมนตรีมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติ และเพื่อประโยชน์แห่งการนั้น มีอำนาจที่จะเรียกตัวผู้ต้องหาและพยานมาบันทึกถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเปรียบเทียบได้

ในการเปรียบเทียบคดีตามความในวรรคก่อน ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาบังคับโดยอนุโลม และเมื่อใดเปรียบเทียบคดีได้แล้ว ให้ส่งบันทึกการเปรียบเทียบพร้อมด้วยสำนวนไปยังพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแห่งเขตท้องที่ซึ่งเทศบาลนั้นได้ตั้งอยู่โดยมีชักช้า เพื่อให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติ การตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา ๑๔๒ วรรคท้าย

มาตรา ๓๕ เมื่อพนักงานกึ่งเวลาถึงพ้นบัญชีไว้ในมาตรา ๔ แล้ว ในการส่งเสริมสวัสดิภาพแห่งท้องถิ่นและช่วยเหลือราชการแห่งรัฐ ให้เทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่าน บรรดาที่พ้นบัญชีไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๘๘ หรือกฎหมายอื่น

อำนาจหน้าที่ดังกล่าวในวรรคก่อน คณะเทศมนตรีจะมอบหมายแก่พนักงานเทศบาลหนึ่งผู้ใดก็ได้ การมอบหมายนั้นเมื่อใดประกาศไว้โดยเปิดเผย ที่สำนักงานเทศบาลแล้ว ก็ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเทศมนตรี

มาตรา ๔๐ เทศมนตรีทั้งคณะต้องออกจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) สถาปเทศบาลซึ่งเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่สิ้นสุดลง
- (๒) นายกเทศมนตรีต้องออกจากตำแหน่ง

ในกรณีทั้งสองนี้ ให้คณะเทศมนตรีที่ออกนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่าคณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

(๓) สมาชิกมีจำนวนไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิก ที่มีได้เป็น

เทศมนตรีรวมกันห้าครั้งลงยื่นต่อกระทรวงมหาดไทย หรือข้าหลวงประจำจังหวัดเสนอความเห็นต่อกระทรวงมหาดไทยว่า คณะเทศมนตรีปฏิบัติกรฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติกรไม่สมควรด้วยอำนาจหน้าที่ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สอบสวนพิจารณา จนเป็นที่พอใจแล้ว และสั่งให้ออก ในกรณีเช่นนี้ก่อนที่คณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ ข้าหลวง

ประจำจังหวัดอาจตั้งเจ้าพนักงานเป็นนายกเทศมนตรี และเทศมนตรีอื่นเท่าจำนวนเทศมนตรีที่คงออกไป เพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลเป็นการชั่วคราวไปก่อนได้

มาตรา ๔๐ นอกจากที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐ แล้ว ความเป็นเทศมนตรีจะสิ้นสุดลงเฉพาะตัวเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ชักคืนสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

(๔) ไม่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตเทศบาล

(๕) มีส่วนได้เสียเป็นผลประโยชน์โดยตรงหรือทางอ้อมในการรับเทศาภิบาล หรือในกิจการของเทศบาล

(๖) สมาชิกมีจำนวนไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มีได้เป็นเทศมนตรีรวมกันเท่าที่ร้องยื่นต่อกระทรวงมหาดไทย หรือข้าหลวงประจำจังหวัดเสนอความเห็นต่อกระทรวงมหาดไทยว่า เทศมนตรีปฏิบัติกรฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติกรไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สอบสวนพิจารณาเห็นพิพจน์แล้วและสั่งให้ออก

มาตรา ๔๑ เทศมนตรีผู้ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้สั่งให้ออกจากตำแหน่งจะรับแต่งตั้งให้เป็นเทศมนตรีอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นหนึ่งปีนับแต่วันพ้นคำสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๔๒ เมื่อคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีต้องหาว่าปฏิบัติกรฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติกรไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นว่า จะให้คงอยู่ในตำแหน่งในระหว่างพิจารณาสอบสวน จะเป็นการเสียหายแก่ท้องถิ่น ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจที่จะสั่งพักคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีได้ไม่เกินหนึ่งเดือน แล้วให้รับรายงานไปกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจสั่งยึด

เวลาออกไปอีกโคไม่เกินสามเดือน

คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีที่ถูกข้าหลวงประจำจังหวัดสั่งพักนั้นอาจอุทธรณ์คำสั่งของข้าหลวงประจำจังหวัดได้ แต่ต้องยื่นอุทธรณ์ภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบคำสั่ง และให้ยื่นต่อข้าหลวงประจำจังหวัดเพื่อรับนำส่งไปกระทรวงมหาดไทยโดยด่วน

ในกรณีที่สั่งพักคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี ข้าหลวงประจำจังหวัดอาจสั่งเจ้าพนักงานให้เป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีอื่น เพาจำนวนเทศมนตรีที่ถูกสั่งพักเพื่อกำเนนกิจการของเทศบาลเป็นการชั่วคราวไปก่อนได้

มาตรา ๔๔ ให้เทศบาลมีพนักงานประจำอยู่ในบังคับบัญชาของคณะเทศมนตรี

มาตรา ๔๕ ให้เทศมนตรีและพนักงานประจำเป็นพนักงานเทศบาล

ระเบียบพนักงานเทศบาลให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ถือว่าพนักงานเทศบาลมีฐานะเป็นเจ้าของพนักงานตามความหมายแห่งกฎหมายลักษณะอาญา

ส่วนที่ ๓

การคลังและทรัพย์สินของเทศบาล

มาตรา ๔๗ งบประมาณประจำปีของเทศบาลต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ ถ้าเทศบัญญัติออกใหม่มีใหม่ ให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง

ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งอนุญาตไว้ตามงบประมาณ ปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีสำหรับกิจการใหม่อันมีค่ากล่าวไว้ในงบประมาณประจำปีนั้นก็ ให้ตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

มาตรา ๔๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (๑) ภาษีอากรและจังกอบตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๒) ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๓) รายได้จากทรัพย์สินต่าง ๆ ของเทศบาล
- (๔) รายได้จากกิจการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
- (๕) เงินกู้ตามแต่จะมีพระราชบัญญัติกำหนดไว้ หรือเงินกู้จากองค์กร

ต่าง ๆ ซึ่งเทศบาลได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย

- (๖) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (๗) เงินที่มีผู้อุทิศให้เป็นการกุศลเพื่อสาธารณประโยชน์
- (๘) เงินรายได้อื่นใดซึ่งมีกฎหมายอนุญาตไว้

มาตรา ๔๔ เทศพาณิชย์ของเทศบาลจะทำใดก็ได้โดยตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ

มาตรา ๕๐ รายจ่ายของเทศบาล แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท

- (๑) เงินเดือนให้แก่พนักงานเทศบาล
- (๒) ค่าใช้สอยสำหรับดำเนินการโดยปกติของเทศบาล ค่าบวการของพนักงานเทศบาล และค่าเบี้ยประชุมของกรรมการ
- (๓) การจร เช่นการก่อสร้างและการลงทุน
- (๔) กิจกรรมอื่นใดซึ่งมีกฎหมายอนุญาตไว้

มาตรา ๕๑ ห้ามมิให้เทศบาลจ่ายเงินเดือนหรือเงินอื่นใดตนเอง เงินเดือนให้แก่สมาชิกสภาเทศบาล

มาตรา ๕๒ ระเบียบการคลังรวมตลอดถึงวิธีการงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การตรวจเงิน การจัดหาพัสดุ และการจ้างเหมาของเทศบาล ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

ส่วนที่ ๔

เทศบัญญัติ

มาตรา ๕๓ เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อบทกฎหมายในกรณีต่อไปนี้

(๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๒) ในกรณีที่มีบทกฎหมายบัญญัติไว้ให้เทศบาลตราเทศบัญญัติ หรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติ

ในเทศบัญญัตินั้น จะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเกินกว่าห้าสิบบาท และให้ถือว่าเป็นความผิดฐานละสุโทษ

ถ้าผู้กระทำผิดเทศบัญญัติไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวัน นับแต่วันคำคัดสนธิถึงที่สุด ให้นายเทศมนตรีของผู้นั้นใช้แทนค่าปรับ หรือมิฉะนั้นจะมีคำสั่งให้ผู้กระทำผิดทางงานโยธาแทนตามกำหนดวันซึ่งคำนวณโดยอัตราค่าแรงงานรายวันในท้องถิ่นนั้น เทศบาลใดกำหนดไว้โดยเทศบัญญัติเป็นครั้งคราวก็ได้ แต่ห้ามมิให้บังคับให้ทำงานโยธาเกินกว่ากำหนดสองเดือน

มาตรา ๔๔ บรรดาเทศบัญญัติทั้งหลายจะตราขึ้นใดก็ดีโดยคำแนะนำและยินยอมของสภาเทศบาลและโดยอนุมัติของข้าหลวงประจำจังหวัด

มาตรา ๔๕ เมื่อสภาเทศบาลไกร่างเทศบัญญัติขึ้นสำเร็จแล้ว ในกรณีแห่งเทศบาลตำบล ให้ประธานสภาเทศบาลนำเสนอนายอำเภอ เพื่อรับเสนอต่อไปยังข้าหลวงประจำจังหวัด ในกรณีแห่งเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร ให้ประธานสภาเทศบาลเสนอไปยังข้าหลวงประจำจังหวัด ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นชอบด้วย ก็ให้ลงชื่อในเทศบัญญัตินั้นภายในเวลาอันสมควร

นอกจากที่เทศบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เทศบัญญัตินั้นให้ใช้บังคับได้เมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลและที่ชุมนุมชนในท้องถิ่นแล้ว เจ็ดวันแต่วันแต่ในกรณีฉุกเฉิน ถ้าไม่มีความระบุมไว้ในเทศบัญญัติให้ใช้บังคับทันที ก็ให้ใช้บังคับในวันที่ได้ประกาศนั้น

มาตรา ๔๖ ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยร่างเทศบัญญัติ ก็อาจคืนร่างนั้นแก่สภาเทศบาลเพื่อพิจารณาใหม่ หรือเสนอร่างนั้นต่อกระทรวงมหาดไทยภายในเวลาสามสิบวัน เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบด้วยแล้ว ก็ให้ส่งไปยังข้าหลวงประจำจังหวัดลงชื่อในเทศบัญญัตินั้น

ถ้ากระทรวงมหาดไทยไม่เห็นชอบด้วยร่างเทศบัญญัตินั้น ก็ให้เทศบัญญัตินั้นเป็นอันระงับไป แต่กระทรวงมหาดไทยของที่แจ้งเหตุผลภายในเวลาอันสมควร

มาตรา ๔๗ ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาเทศบาลให้ทันแห่งที่ไม่ได้คณะเทศมนตรีอาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากนายอำเภอในกรณีแห่งเทศบาลตำบล หรือข้าหลวงประจำจังหวัดในกรณีแห่งเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร เทศบัญญัติชั่วคราวนั้น เมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลและ

ที่ชุมนุมชนในท้องถิ่นแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ในคราวประชุมสภาเทศบาลต่อไป ให้นำเทศบัญญัติชั่วคราวนั้นเสนอต่อสภาเทศบาลเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาเทศบาลอนุมัติแล้ว เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นที่ปฏิบัติต่อไป ถ้าสภาเทศบาลไม่อนุมัติ เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นที่อันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้เทศบัญญัติชั่วคราวนั้น

คำอนุมัติและไม่อนุมัติของสภาเทศบาลทั้งกล่าวนี้ ให้ทำเป็นเทศบัญญัติ

ส่วนที่ ๔

การควบคุมเทศบาล

มาตรา ๕๔ ในเมื่อเห็นจำเป็นที่จะให้เทศบาลใดอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทยโดยตรง ก็ให้ทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เทศบาลใดอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทยตามความในวรรคก่อน บรรดาอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอหรือข้าหลวงประจำจังหวัดอันเกี่ยวกับเทศบาลนั้น ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕๕ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเทศบาลในจังหวัดนั้น ให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ในกรณีให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำตักเตือนเทศบาล และมีอำนาจตรวจสอบกิจการตลอดจนเรียกรายงาน เอกสาร หรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลได้

ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ช่วยข้าหลวงประจำจังหวัด ควบคุมดูแลเทศบาลตำบลในอำเภอนั้น ทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำตักเตือนเทศบาลตำบล และมีอำนาจตรวจสอบกิจการตลอดจนเรียกรายงาน เอกสาร หรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลตำบลได้ แล้วรายงานให้ข้าหลวงประจำจังหวัดทราบ

มาตรา ๖๐ เมื่อนายอำเภอในกรณีแห่งเทศบาลตำบล หรือข้าหลวงประจำจังหวัดในกรณีแห่งเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร เห็นว่าเทศบาลปฏิบัติการซึ่งอาจเป็นการเสียหายแก่ท้องถิ่น และนายอำเภอหรือข้าหลวงประจำจังหวัดแล้วแต่กรณี ไม่ชี้แจงแนะนำตักเตือนเทศบาลแล้ว เทศบาลก็ยังยังคงปฏิบัติการนั้น นายอำเภอหรือ

ข้าหลวงประจำจังหวัดแล้วแต่กรณี มีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนหรือระงับการปฏิบัติของเทศาณนี้ไว้ก่อนได้ แล้วให้รีบรายงานกระทรวงมหาดไทยภายในกำหนดสิบห้าวัน

ถ้ากระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรยกการปฏิบัติของเทศาณ ก็ให้สั่งข้าหลวงประจำจังหวัดสั่งให้เทศาณนั้นปฏิบัติตามกิจการต่อไป ถ้าไม่เห็นสมควรก็ให้กิจการนั้นเป็นอันระงับไป แต่กระทรวงมหาดไทยต้องชี้แจงเหตุผล

มาตรา ๖๐ ข้าหลวงประจำจังหวัดที่มีอำนาจสั่งพักการประชุมสภาเทศาณได้ไม่เกินหนึ่งเดือน แล้วให้รีบรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

มาตรา ๖๑ กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจที่จะยุบสภาเทศาณ เพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิกใหม่ ในคำสั่งยุบสภาเทศาณเช่นนี้ต้องแสดงเหตุผล และมีกำหนดให้เลือกสมาชิกใหม่ภายในเก้าสิบวัน

มาตรา ๖๒ เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นว่า เทศาณใดละเลยไม่ปฏิบัติตามให้ไปเป็นไปตามอำนาจหน้าที่อันจำต้องกระทำ หรือทำการใด ๆ อันจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดรีบรายงานคณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อขอให้คณะรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูล ในทรงตราพระราชกฤษฎีกาถอนสภาเทศาณจากท้องถิ่นนั้น ในกรณีเช่นนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องให้โอกาสแก่สภาเทศาณ และคณะเทศมนตรีได้ชี้แจงแสดงเหตุผลตามสมควรก่อน

เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ถอนสภาเทศาณแล้ว ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดตั้งเจ้าพนักงานเจ้าจัดการท้องถิ่นนั้น มีอำนาจหน้าที่เหมือนตั้งสภาเทศาณคณะเทศมนตรี และเทศมนตรีทุกประการ

มาตรา ๖๔ เพื่อประโยชน์แก่การควบคุมดูแลเทศาณทั่วไป ให้คณะรัฐมนตรีตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน โดยตำแหน่ง และผู้แทนกระทรวงมหาดไทยหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการหนึ่งคน และบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคนให้กรรมการคณะนี้มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเทศาณทั่วไป ในปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย

หมวด ๒

เทศบาลตำบล

มาตรา ๒๕ ให้สภาเทศบาลตำบลมีสมาชิกสิบสองคน และมีคณะเทศมนตรี
ประกอบด้วยนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีอื่นอีกสองคน

มาตรา ๒๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่อันจำต้อง
กระทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- (๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (๒) บำรุงทางบกและทางน้ำ
- (๓) รักษาความสะอาดของถนนและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัด
มูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

- (๔) จัดการป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (๕) จัดการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรมขั้นประถม
- (๖) จัดให้มีปัจจัยสำหรับการดับเพลิง
- (๗) หน้าที่อื่น ๆ ซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา ๒๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการ
ใด ๆ ภายในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ตลาด โรงฆ่าสัตว์ ท่าเทียบเรือ
ท่าข้าม สุสาน และฌาปนสถาน
- (๒) บำรุงและส่งเสริมการทำนาทาสของราษฎร
- (๓) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (๔) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (๕) เทศพาณิชย์
- (๖) กิจการอื่นใดที่เห็นว่าสมควรแล้ว

หมวด ๓

เทศบาลเมือง

มาตรา ๒๘ ให้สภาเทศบาลเมืองมีสมาชิกยี่สิบสี่คน และมีคณะเทศมนตรี

ประกอบด้วยนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีอื่นอีกอย่างน้อยสองคน อย่างมากสามคน มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่เจ้าต้องกระทำ ในเขตเทศบาลซึ่งกิจการดังต่อไปนี้

- (๑) กิจการตามพิธีบัญญัติในมาตรา ๒๖
- (๒) ให้น้ำสะอาดหรือการประปา
- (๓) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข
- (๕) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (๖) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ
- (๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

มาตรา ๒๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใด ๆ ภายในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม สุสาน และฌาปนสถาน
- (๒) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (๓) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (๔) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- (๕) ให้มีปัจจัยสำหรับการสาธารณูปการ
- (๖) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- (๗) ก่อและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- (๘) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
- (๙) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ
- (๑๐) เทศพาณิชย์
- (๑๑) กิจการอื่นใดที่นอกเหนือจากนี้แล้ว

หมวด ๔

เทศบาลนคร

มาตรา ๒๗ ให้สภาเทศบาลนครมีสมาชิกสี่สิบแปดคน และมีคณะเทศมนตรี

ประกอบด้วยนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีอีกอย่างน้อยสองคน อย่างมากสี่คน
มาตรา ๓๒ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่จำกัดกระทำ
ภายในเขตเทศบาลซึ่งกิจการดังต่อไปนี้

- (๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๕
- (๒) หนี้และบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (๓) การสุขาภิบาลทั่วไป

มาตรา ๓๓ เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่น ๆ ตามมาตรา ๓๐ ได้

หมวด ๔

สหการ

มาตรา ๓๔ ถ้ามีกิจการบางประเภทซึ่งแต่ละแห่งเทศบาลเดียวไม่สามารถจะ
ทำได้ ก็ให้จัดตั้งองค์การขึ้นเป็นพิเศษสำหรับกิจการนั้น ๆ มีสภาพเป็นหน่วยงาน
เมือง เรียกว่าสหการ ซึ่งคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยผู้แทน ของบรรดาเทศ
บาลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย

การตั้งสหการจะกระทำได้ก็แต่โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะได้อำนาจ
หรือ ระเบียบการ และอำนาจหน้าที่ไว้ด้วย

มาตรา ๓๕ สหการอาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และอาจกู้เงินได้ภายใน
ใต้งบประมาณมาตรา ๔๔ (๕)

หมวด ๖

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๖ พ้องฉันทัดซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกาฐานะขึ้นเป็นเทศบาล ภายใต้
หลังวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้กระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติ และวิห
ฐานะตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงให้เป็นสมาชิกแห่งสภาเทศบาลนั้น ในฐานะเป็น
ผู้เริ่มการ

เมื่อครบกำหนดสองปีนับแต่วันที่สภาเทศบาลได้มีการประชุมกันครั้งแรก ให้
สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสองประเภท ประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ผู้ที่ราษฎรเลือก
ตั้งมีจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และประเภทที่สอง ได้แก่ผู้ที่กระทรวง

มหาดไทยแต่งตั้งมีจำนวนอีกทั้งหนึ่ง และเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่วันให้พระราชบัญญัติ
นี้แล้ว ให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎร เลือกตั้งแก่ประเภทเดียวกัน

มาตรา ๓๗ การอยู่ในตำแหน่ง การเข้ารับหน้าที่ และการสิ้นสุดแห่งสมาชิก
ภาพของสมาชิกประเภทที่สอง ให้ห้ามบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และ
มาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗ ให้สมาชิกแห่งสภาเทศบาลที่ได้จัดตั้ง
อยู่แล้วในวันให้พระราชบัญญัตินี้ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนครบกำหนดออกคราวละ

ให้กระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งสมาชิกประเภทที่สองสมทบให้ครบจำนวนตามบท
แห่งพระราชบัญญัตินี้ สมาชิกประเภทที่สองนี้ให้คงอยู่ในตำแหน่ง จนครบกำหนดออก
คราวละของสมาชิกดังกล่าวในวรรคก่อน

หมวด ๗

การรักษาราชการ

มาตรา ๓๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาราชการตามพระราชบัญญัติ
นี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

.....
.....

นายไป - ระ สนาหาร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
รัฐบาลขอเสนอร่างพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับนี้ควรมีหลักการว่า เพื่อปรับปรุงแก้ไข
กฎหมายว่าด้วยการเทศบาลให้เหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น กล่าวคือทั้งฉบับ เหตุผล
ก็คือว่า เพื่อให้องค์การเทศบาลเป็นมีกแบบแผนเหมาะสม และเพื่อให้กิจการของ
เทศบาลดำเนินไปได้โดยรวดเร็วและรัดกุม ทั้งให้เป็นการสอดคล้องของต
นโยบายการบริหารแห่งรัฐยิ่งขึ้น

ที่เห็นแจ้งว่าเป็นการปรับปรุงทั้งฉบับนั้นหมายความว่า สภา ฯ นี้มีอำนาจที่

จะพิจารณาแก้ไขในทุกส่วนทุกมาตรา แต่ความจริงที่ได้ร่างขึ้นมามันแก้ไขในแต่บาง
 ส่วนบางตอน ส่วนบางส่วนบางตอนนั้นแก้ไขข้อความเดิม เพราะฉะนั้นตามความจริง
 ก็คือเราแก้บางส่วน แต่ว่าโอกาสที่สภา ฯ นี้จะได้อภิปรายนั้นมีมาก จะแก้ไขในทุก
 ส่วน ๆ สำคัญ ๆ ในที่นี้ถ้าจะกล่าวแล้วมีความสำคัญยิ่งอยู่ ๑ ประการ ในประการ
 ที่แก้ไขคราวนี้ ประการที่ ๑ ก็คือว่าเดิมการที่จะตั้งสภา ฯ เมืองขึ้นมาั้น จำเป็นที่
 จะต้องมีอิศราพลเมืองที่มีจำนวนตั้งแต่ ๕,๐๐๐ คนขึ้นไป และมีพลเมืองอยู่หนาแน่น
 ไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร และจะต้องมีทรัพย์สินสมบัติพอที่จะ
 ค่าเนิการเทศบาลในท้องถิ่นนั้นไปได้ การที่ใ้กำหนดไว้เช่นนี้ ในชั้นแรกก็เป็น
 ความสะดวกก็ ครั้นเมื่อเราได้จังหวัดใหม่มาเพิ่มเติมขึ้นแล้ว ขอเท็จจริงที่ปรากฏ
 ในจังหวัดใหม่นั้นมีพลเมืองน้อย และมีทรัพย์สินน้อย แต่ด้วยเหตุที่เราจะเร่งการ
 เทศบาลให้เป็นไปโดยพร้อมเพรียงทุกจุด ฉะนั้นถ้าเราจะถือหลักดังกล่าวนี้แล้ว
 ที่ตั้งศาลากลางจังหวัดของจังหวัดนั้น ๆ ไม่สามารถที่จะมีเทศบาลที่ตั้ง ๔ จังหวัด
 เพราะเหตุนี้ กฎหมายฉบับใหม่จึงแก้ว่า ในอิศราเคิมนั้นเรายังคงมีไว้ แต่เป็นที่ใ้
 ที่ไม่สามารถที่จะมีพลเมืองเท่าอิศราที่กำหนดไว้แล้ว แต่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด
 แล้วก็ยอมให้ตั้งเทศบาลเมืองขึ้นได้ นี้เป็นข้อ ๑ ที่ใ้แก้ไข

ข้อที่ ๒ ที่ใ้แก้ไขคราวนี้ก็ถือว่า ใ้กำหนดใ้ให้มีสมาชิกขึ้น ๒ ประเภท คือ
 ประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ อันที่จริงสมาชิกทั้ง ๒ ประเภทนี้ ตามพระราชบัญญัติ
 ฉบับเดิม ในขณะที่ร่างขึ้นเป็นฉบับแรกใ้มีอยู่ ๒ ประเภทเหมือนกันแต่ต่อมาภายหลัง
 คือพระราชบัญญัติที่ใ้ช้อยู่ในขณะนี้เราใ้ยกเลิกสมาชิกประเภทที่ ๒ ใ้มีแค่ประเภท
 ที่ ๑ ประเภทเดียว ในขณะที่เราใ้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้นมาใหม่ กลับ
 ใหม่ ๒ ประเภทดังครั้งแรก ในข้อนี้ทางรัฐบาลมีเหตุผลที่จะใ้ค้ำแรงในภายหลัง -
 เกี่ยวแก่การปฏิบัติงานที่ใ้ค้ำมาแล้วเป็นอันมาก ฉะนั้นสมาชิกผู้ใ้เสนอใจก็คงจะใ้
 ใ้ค้ำตอบกันในครั้งหลัง

อีกข้อหนึ่งก็คือว่าจำนวนสมาชิกที่มีอยู่แล้ว แต่เดิมนั้นตามกฎหมายเก่าในฉบับ
 แรกทีเดียว ฉะนั้นเป็นเทศบาลตำบลหรือเทศบาลเมืองแล้ว เรากำหนดหน่วยเอา
 หมู่บ้านและคนเป็นเกณฑ์ ฉะนั้นถ้าหากว่าเป็นเทศบาลนครแล้ว เรากำหนดเขาตำบลเป็น

พระราชบัญญัติเทศบาลฉบับใหม่แรกให้เสรีภาพแก่สมาชิกสภาเทศมนตรีนายกเทศมนตรี
อย่างเต็มที่ทำนองสภาผู้แทนราษฎรตามระบอบประชาธิปไตยโดยที่รัฐธรรมนูญโดยสมบูรณ์
พระราชบัญญัติต่อมาและร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กลับรอนสิทธิเสรีภาพจากระบอบ
ประชาธิปไตยโดยหนักลงไปทุกที เช่น

๑. ไม่ให้เสรีภาพแก่สมาชิกในการเลือกตั้งประธานสภา รองประธานสภา
โดยมติของสภาเอง

๒. ไม่ให้เสรีภาพแก่สมาชิกในการลงมติไม่ไว้วางใจเทศมนตรีบางนาย หรือ
บางคณะ

๓. ไม่ให้เสรีภาพแก่สภาในการตราข้อบังคับการประชุมของสภาตัวเอง

๔. ไม่ให้เสรีภาพแก่นายกเทศมนตรีในการพิจารณาเลือกตั้งเทศมนตรี ในคณะ
ของสภาเอง

๕. ให้อำนาจแก่ข้าหลวงประจำจังหวัดในการสั่งพนักงานของเทศบาล สั่งพัก
การประชุมและเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้ถอดถอนคณะ
เทศมนตรี นายกเทศมนตรีได้โดยพลการ ไม่อยู่ในความเห็นชอบของสภาเทศบาลแต่
อย่างเดียว

๖. กระทรวงมหาดไทยยังมีอำนาจวินิจฉัยสั่งให้สมาชิกออกจากตำแหน่งได้อีก
อย่างหนึ่งด้วย

๗. ให้มีสมาชิกประเภทที่ ๒ เพื่อนำหน้าหนักเสียงไปในความเห็นชอบกับฝ่าย
บริหาร เพราะสมาชิกประเภทที่ ๒ จะคงเห็นชอบแก่ฝ่ายบริหารทางเดียวเท่านั้น
เพราะฉะนั้นในการดลยหลังเข้าคลองเช่นนี้ ขอรัฐบาลไคร้กรุณาแสดงความประสงค์
ให้แจ้งชัดทุกข้อทุกกระทงด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

นายไป - ระ สมาหาร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เห็นว่า
ท่านสมาชิกผู้นั้นข้องใจ อันนี้จึงจึงท่านมีเหตุสมควรพอที่จะข้องใจเช่นนั้น คือว่าถ้าเรา
จะพิจารณาแล้ว การที่รัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับแรกขึ้นมา
ท่านจะและเห็นได้ว่า ทางฝ่ายรัฐบาลได้พยายามที่จะวางวิธีการให้เป็นไปเหมือนหนึ่ง
สภา ฯ มนนี้ ที่เค้าท่านนั้นก็มีความคิดปรึกษาหารือกันว่า เราอยากจะให้เทศบาลนั้น

เป็นการตั้งตนบเพี้ยนเพื่อจะได้มีโอกาสมาในทางสภา ฯ สูงนี้ นึกถึงวิถีกระทรวงาน
 แค้นที่จริงในรูปของการทำงานนั้นเอง ทางฝ่ายราชการก็พิจารณาทุกทางประเทศ
 แล้ว หาใครเหมือนกับเราโดยแท้จริงไม่ ต่างประเทศบางประเทศก็มีวิธีทำการอย่าง
 หนึ่ง บางประเทศไม่มีวิธีการทำการอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งผ่านผู้รู้ในเรื่องนี้คงจะทราบดีว่า
 บางประเทศนั้นนายเทศมนตรี เขามีอำนาจเด็ดขาด แคว้นบางประเทศนั้นนาย
 เทศมนตรีเป็นเสมือนหนึ่งที่เคารพ เป็นพันธมิตร แลองค์การกระทรวงงานของเขามีอีก
 อย่างหนึ่ง วิธีของประเทศเหล่านั้นมีในรูปต่าง ๆ กัน บางท่านที่โคพิ่งปรากฏชื่อของเจ้าหน้าที่
 ที่ซึ่งไปศึกษาในเรื่องนี้มาโดยตรง ท่านคงจะโคยในทางวิหยาว่า เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งโค
 กล่าวว่ามีแต่ทางอเมริกาเองก็พยายามที่จะศึกษาแบบการปกครองท้องถิ่น เป็นรูป
 อย่างใหม่ ๆ คล้าย ๆ เป็นบริษัทยุโรปอย่างนั้นก็มี ขอโทษที่ฉันจำชื่อไม่ได้ คุณเหมือน
 คล้าย ๆ กับบริษัทยุโรปต่างประเทศเขามีรูปต่าง ๆ แต่เราเองมีรูปไปเหมือนหนึ่ง
 สภาผู้แทนราษฎร เราถือคือเหมือนอย่างสภาผู้แทนราษฎรของเราทำอะไรโคเสรี ทำ
 อะไรโคเต็มที่ เพราะฉะนั้นรูปของสภา ฯ เติมที่มีวิธีการคล้ายกัน คงเป็นวิธีการที่
 เสรีนั้น บางทีท่านจะเข้าใจอย่างนี้ ซึ่งฉันเองก็เคยเข้าใจอย่างนั้นเหมือนกัน แต่ที่
 ครั้นโคมาพิจารณาว่า ในวิธีทำการอย่างนั้น เสรีเต็มที่อย่างสภา ฯ บนเราหรือไม
 อันที่จริงในนั้นก็ไม่เหมือนกันทีเดียว ยังมีข้าหลวงมีนายอำเภอ มีกระทรวงมหาดไทย
 ความคุมดูแลอยู่ ท่านจะและเห็นโคแล้ววว่า ไม่ใช่เรื่องเสรีเหมือนสภา ฯ บนนี้ นี่เป็น
 เรื่องของการปกครองท้องถิ่น คงจะเห็นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
 การปกครองออกเป็น ๓ ส่วน ๆ กลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นซึ่งชื่อว่าการ
 หาโคเหมือนกับสภา ฯ บนเรานี่ซึ่งเป็นสภา ฯ แห่ง ๆ ไม่ นั่นเป็นชั้นบริหาร ที่ใน
 ชั้นความรู้สึก แม้เราจะมีเสรีเต็มที่ไม่เหมือนสภา ฯ บนนี้ก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามเท่า
 ที่ท่านว่าของโคเสรีจริง ๆ ไปด้วย แต่ว่าเสรีที่โคไปนั้น ในข้อเท็จจริงที่ไปปฏิบัติกัน
 ท่านสมาชิกจะและเห็นว่า มีการยุ่งยากเกิดขึ้นในเทศบาลอีกหลายแห่ง ที่เกิดยุ่งยากขึ้น
 เช่นนี้ ถ้าท่านสมาชิกพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่า เป็นไปด้วยความเข้าใจผิด เป็นไป
 ด้วยความไม่ซึ้งซึ้งในเสรีนั้น บางคนอาจโง่มาก บางคนอาจโง่หน่อยลงไป ก็มีการ
 อลเวงหลายแห่ง และไม่สามารถจะเป็นไปตามที่ฝ่ายรัฐบาลต้องการ เพราะเหตุนี้

รัฐบาลจึงได้เสนอพระราชบัญญัติฉบับที่ ๒ คือพระราชบัญญัติที่ให้อยู่ในขณะนั้น ได้วางวิธีการที่รัดกุมขึ้นอีก วิธีการที่รัดกุมนั้น หมายความว่าฝ่ายราชการต้องมีเชื้อไปไกลที่จะช่วยเหลืออุปถัมภ์มากขึ้น และเป็นการคล้าย ๆ รอนสิทธิที่จะร้องเรียกความไว้วางใจ แล้วเราก็คิดที่เดียว การจะไม่ไว้วางใจกันนั้นให้ทำโดยฟ้องร้อง และทางราชการวินิจฉัย อันที่จริงถ้าพูดถึงแบบแผนไม่ไว้วางใจนั้นเป็นแบบที่ที่ ราชการเห็นใจที่เดียว แต่ท่านสมาชิกหลายคนที่อยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ คงจะนึกเห็นภาพว่า ที่ไหนก็ตามจริง ๆ ตามหัวเมืองนั้น เป็นการไหวค้ำที่เรามาจะพอใจทั่ว ๆ ไปหรือไม่ ความรู้สึกอันนี้คงจะเป็นคำตอบที่ท่านจะรู้สึกได้เองว่า เราไม่โดยลเป็นทีพอใจเลย เพราะเหตุนี้จึงเกิดการไหวค้ำเปลี่ยนเป็นว่า ถ้าจะเอาออกแล้วคงมารวมหากไทยเมื่อมหากไทยเห็นชอบแล้วจึงส่งให้ออก แล้วมีข้อเท็จจริงหลายจังหวัดที่กระทรวงมหาดไทยได้ส่งให้ออกไปแล้ว ที่นี้ท่านก็คิดว่า การกระทรวงงาน ท่านจะแลเห็นได้ว่า ในสมัยที่เรากำลังสร้างชาติ ไม่ใช่เป็นสมัยที่ชาติเราวิบุรณเต็มที่แล้ว เราเพียงแคร์รักษาในสมัยนี้จะเปรียบเทียบก็คล้าย ๆ กับรถเขมรใจกระเม็นถ้อมีคโตะเขาป่า เราจึงต้องเร่งจิงหวะให้เร็วเขา ขอให้ท่านนึกดูว่าการที่เราจะไม่ทำหันที่หันควั้นแล้วเราจะทำไค้หรือ แต่ถาหากว่าบ้านเมืองของเราเป็นคักเป็นรามเจริญถึ้นคงใหญ่ไค้ แล้วเราจะเร่งจิงหวะวิธีการให้เนิบนามอยางไค้น บางทีจะเป็นเรื่องที่เหมาะสม เพราะเหตุนี้ เท่าที่ปฏิบัติอยู่ ณ บัดนี้ แม่จะให้จิงหวะเนิบนามก็ตาม แต่ว่าในทางกระทรวงการเราไค้เร่งจิงหวะเร็วขึ้นมาก คือว่าทางราชการเองแทนที่จะให้เทศมาลไค้มีกิลไค้ฝ่ายเดียว ทางราชการไปแนะนำ ส่ง และคักก็เคียนต่าง ๆ แม่เทศมาลหลายเทศมาลก็พอใจ คือไค้ทั้งรัฐบาลไค้เต็มที และเทศมาลเวลาบางแห่งก็มีทุนรอนน้อย คงจะเห็นไค้ว่า ไค้เงินไปพาดอนพนทาง เมื่อเทศการณเป็นอยู่เช่นนี้เราปล่อยไค้กฎหมายเป็นอยู่เช่นนี้ และเรายังต้องการจิงหวะเนิบนามอยู่เช่นนั้นแล้ว ก็เป็นเรื่องที่จะคงไค้คอบกันแล้ว อดแห่งงานทีจะไม่ไค้ เพราะเหตุนี้จึงไค้คนกฎหมายใหม่จิงหวะเร็วขึ้นแค้อย่างไรก็ตามในเรื่องของเทศมาลนี้ เป็นเรื่องซึ่งเราจะคงทดลองและเป็นเรื่องที่เราจะคงแกไข เท่าที่เราไค้จับข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาไค้ และเป็นสัจฉิพนคณมกั แล้วว่า แม่แตกางประเทศไค้พยายามแกไขการเทศมาลนี้ไปในรูปคาง ๆ เพื่อจะให้

เทศบาลไทยยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นเมื่อรวมความแล้วก็ขอชี้แจงแก่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งว่า ในเรื่องเสรีนั้นถ้าจะพูดแล้วก็จะเรียกว่าศักดิ์ไม่เชิงศักดิ์ แต่เป็นการให้เสรีด้วย มีวิธีจึงหว่านคนละจึงหว่านกับเรื่องเก่า กล่าวคือเราให้มาห้องแล้วเอาออก แต่เรามา เปลี่ยนจึงหว่านขึ้นเพื่อป้องกันการอลเวง และการที่จะไปมีไว้ต่อกันแล้วว่าในการไม่ เค้นไปมีฉันก็พอจะชี้แจงให้เพิ่มเติมใคร ๆ ดังนี้ หวังว่าท่านสมาชิกผู้หนึ่งคงจะคลาย ความข้องใจลงไปเป็นอันมาก

นายโสภณ สุขชีวะ (ขอนแก่น) ทามที่รัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ เทศบาลเข้ามาเพื่อแก้ไขใหม่ทั้งหมดนี้ ฉันเองก็ได้พิจารณาโดยตลอดแล้ว ความจริง ก่อนที่จะอภิปราย ฉันเองก็รู้สึกขอบพระคุณรัฐบาลเป็นอย่างยิ่งที่ท่านได้กรุณาพยายามที่จะแก้ไขระเบียบการปกครองท้องถิ่นของเราให้เข้ารูป ใ้ทิศที่สุดที่จะดีได้ และเฉพาะ อย่างยิ่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเอง ท่านก็ได้เคยเป็นนายกเทศบาล นครกรุงเพทมา และท่านก็ได้ทราบข้อเท็จจริงดี เพราะฉะนั้นท่านคงจะพยายามเอา ข้อเท็จจริงเหล่านั้นมาปรับปรุงให้ดีที่สุดที่จะได้ และคงจะควบคุมเทศบาลท่านก็ได้ พยายามปรับปรุงกิจการ เทศบาลให้ดีที่สุดที่จะได้ จึงได้พยายามรอลงกรกฎหมายฉบับนี้ขึ้นมา นั่นเป็นความเห็นของท่าน แต่สำหรับฉันเองมีความเห็นบางประการซึ่งโดยตรง กับตามที่ท่านเสนอมา เพราะฉะนั้นฉันจะอภิปรายต่อไปนี้เป็นความรู้สึกอย่างหนึ่ง ของฉัน เพราะฉะนั้นถ้าผิดพลาดอย่างหนึ่งอย่างใด ก็หวังว่าท่านคงจะกรุณาให้อภัย ท่านเองเสียด้วย คือตามที่กฎหมายฉบับนี้ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงก็ได้ชี้แจงว่า เราได้แก้ไขใหม่เป็นเรื่องสำคัญ ๔ ประการ ความจริงก็ถูกต้องตามที่ท่านแสดง แต่ความจริงฉันได้พิจารณาอย่างละเอียด มีการแก้ไขหลายประการ เพราะฉะนั้นขอกรุณา ชี้แจงตามสำคัญ และบางประการอาจจะซ้ำกับท่านผู้แทนอำเภออภิปรายก็ได้ แต่ฉันที่ จริงฉันมีความละเอียดยิ่งกว่านั้นก็ได้ แต่ขอความกรุณา ๗ นั้น

ประการแรกที่สุดก็คือเรื่องสมาชิกประเภทที่ ๒ ตามที่ท่านได้แถลงแล้วว่า เรา จำเป็นจะต้องมีสมาชิกประเภทที่ ๒ ในสภาเทศบาล ถ้าท่านทั้งหลายจำได้ท่านจะเห็น ว่า การปกครองท้องถิ่นเราได้แบ่งเป็น ๓ สมัย คือสมัยที่ ๑ สมัยที่ ๒ และสมัยที่ ๓ แบ่งคล้าย ๆ สภาผู้แทนราษฎรเรา คือว่าสมัยที่ ๑ สมัยแรกคือการ เรามีแค่สมาชิก

ประเภทที่ ๒ ประเภทเดียว เหมือนกับท่านองสภาคูแทนราษฎร ที่เมื่อพ้นระยะสมัย
ที่ ๑ เสร็จแล้ว เรามาถึงชั้นสมัยที่ ๒ เราเรียกว่าสมัยผสมกัน มีประเภทที่ ๑ และ
ประเภทที่ ๒ ผสมกัน อย่างสภาผู้แทนราษฎรของเรามี สมาชิกประเภทที่ ๑ และ
ประเภทที่ ๒ ผสมกัน และเราหวังว่าจะถึงประเภทที่ ๓ ข้างหน้า ที่ที่เราได้ผ่านสมัย
ที่ ๒ มาพอสมควรแล้ว มาถึงสมัยที่ ๓ เพราะฉะนั้นการที่รัฐบาลจะกลับหันไปหาสมัยที่
๒ อีกนั้น ฉันทงก็ยังไม่เห็นพ้องด้วยเท่าไรนัก คือฉันมีความเห็นว่า การที่เราจะมี
สมาชิกประเภทที่ ๒ นั้น ถ้าสมมติว่าสมาชิกประเภทที่ ๒ ของท้องถิ่นนั้น ถ้าสมาชิก
ประเภทที่ ๒ มีคุณสมบัติเหมือนสภาผู้แทนราษฎรของเรานี้ก็เป็นการดี เพราะเหตุว่า
สมาชิกประเภทที่ ๒ เราส่วนแต่เป็นที่เลี้ยงโตสมาชิกประเภทที่ ๑ เพราะท่านสมาชิก
ประเภทที่ ๒ เหล่านี้ท่านมีความรู้พิเศษ แต่ที่ปัญหาที่เราคควรจะพิจารณาว่า ถ้าเรา
ตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ ในสภาเทศบาลนั้นจะมีประโยชน์เหมือนกับสมาชิกประเภท
ที่ ๒ ของสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ ฉันทงกลับเห็นว่า ถ้าเลือกเข้ามาแล้วอาจจะทำให้
เทศบาลงูใหญ่ เพราะเหตุว่าสมาชิกเกิดแบ่งเป็น ๒ พวก คือพวก ๑ ราษฎรเลือก
ตั้งขึ้น อย่างเทศบาลเมืองมี ๒๔ คน มีประเภทที่ ๑ ๑๒ คน ประเภทที่ ๒ ๑๒ คน
เป็น ๒๔ คน คณะเทศมนตรีต้องลำบากใจ ต้องเอาใจคนถึง ๒๔ คน และต้องเอาใจ
ทั้ง ๒ ฝ่าย และใน ๒๔ คนนั้นแต่ละคนแต่ละพวกมีจิตใจต่างกัน พวกหนึ่งชาวลวง
ประจำจังหวัดเลือกตั้ง กระทรวงมหาดไทยเลือกตั้ง อีกพวกหนึ่งราษฎรเลือกตั้ง
เพราะฉะนั้นความลำบากใจของคณะเทศมนตรีจะหนักใจยิ่งกว่าปัจจุบันนี้ นี้เราพูดถึง
สมาชิกประเภทที่ ๒ เพราะฉะนั้นการที่จะมีอีกฉันทงเองไม่ขัดข้อง แต่ถ้าเรามีแล้วจะไ้
คนที่มีความรู้ความสามารถเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นเช่นเดียวกับสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่
เรื่องนี้เป็นข้อที่เราคควรจะต้องพิจารณาและจำนวนสมาชิก ๒๔ นายนี้จะเป็นเรื่องที่ต้องหรือ
ไม่ ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยท่านคงทราบทั่วว่า ในการประชุมสภา
ท้องถิ่นนั้น ในเรื่องครบจำนวนประชุมเป็นเรื่องที่ยากมากเราต้องวิ่งเต้นกันเพื่อให้มา
ประชุม และโดยมากพวกใครพวกนั้น เพราะฉะนั้นจำนวน ๑๒ คนเป็นองค์ประชุม แม
แต่เดี๋ยวนี้ ๑๔ คน เอาแต่ ๘ คนเท่านั้น กว่าจะได้ก็ต้องวิ่ง ๒ วัน ๑ วัน และถ้า
๒๔ คนแล้วจะหนักใจเพียงไร และฉันทงก็หนักใจด้วย อย่างเทศบาลนครกรุงเทพ

๔๔ แล้ว ๒๔ คนเป็นองค์ประชุม ฉันรู้สึกทักใจจนทศวัย เพราะฉะนั้นขอให้พิจารณา
ในข้อนี้ด้วย

สำหรับในประกาศที่ ๒ ก็คือว่าท่านให้ข้าหลวงแต่งตั้งคณะเทศมนตรี ด้วยความ
เห็นชอบของสภาเทศบาล ซึ่งเดิมฉันเราก็ให้สภาเลือก คือมีการประชุมเหมือนกันกับ
สภาผู้แทนราษฎรว่า ผู้ใดสมควรเป็นนายก แล้วท่านประธานท่านก็นำไปกราบบังคมทูล
แล้วแต่งตั้งขึ้นมา ที่นี้ถ้าสมมติว่าข้าหลวงตั้งมาแล้วสภาไม่เห็นชอบ ก็จะมีการอภิ
ตาคอบัตรกันขึ้น เพราะเหตุว่าสภา ๆ อาจจะไม่ให้ความเห็นชอบก็ได้ ถ้าสภา ๆ ไม่
เห็นชอบ การแต่งตั้งนั้นก็ไม่มีผล เมื่อเช่นนี้ถ้าอาจจะมีการกระทบกันขึ้นเป็นการภายใน
ระหว่างสภาและข้าหลวง เมื่อกระทบกันแล้วฉันเกรงว่าจะมีการยุบสภา เพราะ
เป็นอำนาจของข้าหลวง แต่กฎหมายฉบับนี้ข้าหลวงมีอำนาจมากเหลือเกิน ซึ่งฉันจะได้
อภิปรายในโอกาสต่อไป เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ฉันเห็นว่าเราควรจะเป็นอย่างเดิม คือ
หมายความว่าให้สภา ๆ เป็นคนเลือกและข้าหลวงเป็นคนตั้งตามเดิมดีกว่าเพราะเหตุ
ว่าโดยมากสภาก็ข้าหลวงย่อมกระทบกันอยู่แล้ว ๆ ยิ่งมาเขียนอย่างนี้จะกระทบกัน
ใหญ่

ประการที่ ๓ เทศมนตรีถูกออกไปแล้ว เช่นกระทรวงมหาดไทย ให้ออก จะแต่งตั้ง
อีกไม่ได้ภายใน ๓ ปี ซึ่งกฎหมายเดิมไม่มี ข้อนี้ฉันเห็นว่าทำไมเราถึงบัญญัติเช่นนี้
สภาผู้แทนราษฎรมันแต่รัฐมนตรีคนใดคนหนึ่ง ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรไม่ไว้วางใจให้ท่าน
ออกไปแล้วท่านผู้นั้นอาจจะสามารถกลับเป็นรัฐมนตรีตามเดิมได้ ในเมื่อนายกรัฐมนตรี
เห็นสมควรแล้วขอสภาไว้วางใจในครั้งที่ ๒ การที่มีบัญญัติเช่นนี้เป็นภาระเสียหลายเพราะ
เหตุว่าการที่เทศมนตรีออก เราเห็นแล้วว่าสภาไม่มีอำนาจลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ -
เป็นอำนาจของข้าหลวงหรือสมาชิกปฏิบัติงานฟ้องร้องเข้ามา แล้วกระทรวงมหาดไทยยอม
ส่วนแล้วสั่งให้ออก นั่นแสดงว่ากระทรวงมหาดไทยเป็นคนอยู่ไกลกว่าเหตุการณ์ ความ
เห็นของฉันเห็นว่าน่าที่จะให้สภาวินิจฉัยอีกครั้งหนึ่งสมควรว่ากระทรวงมหาดไทยขยับออก
ปลดออกแล้วแต่งตั้งเป็นเทศมนตรีอีก การที่สภาแต่งตั้งครั้งที่ ๒ เป็นการยืนยันว่า
ที่กระทรวงซึ่งหรือข้าหลวงสั่งนั้นเป็นความจริงหรือเป็นความเชื่อถือแคลง เพราะ
ฉะนั้นควรจะให้สภาวินิจฉัยดีกว่า การที่จะไปคัดสิทธิเช่นนี้จะทำให้ฉันเห็นว่าเป็นการ

ทำให้พวกเทศมนตรีมีความท้อถอย เพราะเหตุว่าจะผิดหรือไม่ผิด ความจริงกระทรวงมหาดไทย ฉันเห็นว่าเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ท่านมีความยุติธรรมและมีความตั้งใจดีทุก ๆ ท่าน แต่เพราะเหตุว่าคนที่จู่จะรายงานมาคือใคร ก็ข้าหลวงประจำจังหวัด เพราะฉะนั้นข้อเท็จจริงต่าง ๆ เท่าที่กระทรวงมหาดไทยจะทราบได้ ที่ทราบจากรายงาน เพราะท่านไม่สามารถจะทราบจากเหตุผล เพราะฉะนั้นจากเหตุผลต่าง ๆ ที่ข้าหลวงรายงาน ฉันเชื่อว่าเทศมนตรีจะต้องถูกออกทุกราย และกระทรวงมหาดไทยเองก็คงไม่พยายามจะกลับคำร้องขอของข้าหลวง เพราะกลัวจะเสียการปกครอง เพราะฉะนั้นเรื่องเช่นนี้ไม่สมควรจะบัญญัติไว้เลย พื้นที่หลวงประจำจังหวัดได้รับอำนาจเพิ่มขึ้น ก็ มีอำนาจที่จะสั่งพักได้ในระหว่างสอบสวน ท่านทั้งหลายลองนึกดูให้คิดว่า เราคิดว่าเทศบาอเป็นหน่วยงานอย่างหนึ่งและมีอิสระที่จะดำเนินงานของเทศบาลเอง ความกฎหมายบัญญัติไว้ ยิ่งกว่านั้นก็ยังมีประมาณทั้งรายรับและรายจ่ายเช่นเดียวกับกฎหมายแผ่นดินเหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราจะพิจารณาฐานะของเทศมนตรี กับข้าราชการนั้น เปรียบเทียบกันไม่ได้ เทศบาลนั้นคล้าย ๆ เป็นหน่วยงานเมืองอิสระ คำแนะนำการปกครองของเขาเอง เพราะฉะนั้นเราจะไม่ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งพักเทศมนตรีเหมือนข้าราชการชั้นจัตวาหรือชั้นตรี เช่นนั้นไม่ได้ เมื่อเราให้อำนาจเช่นนี้จะยุ่งกันใหญ่ ความจริงข้าหลวงประจำจังหวัดฉันขอรับรองว่าทุกท่านพยายามทำดีที่สุด แต่เราก็รับรองไม่ได้ เป็นเรื่องของแต่ละคนยอมปฏิบัติงานต่าง ๆ กันไป

นี่ประการที่ ๕ นั้นเป็นประการสำคัญ คือเรื่องห้ามจ่ายเงินเดือนให้แก่สมาชิก บัดนี้เห็นว่าให้เทศบาลอยู่ทุกวันนี้ เพราะเหตุว่าไม่ให้เงินเดือนแก่สมาชิกคนที่ดี ๆ เขาไม่อยากจะทำเพราะเขาไม่มีรายได้อะไรเลย กฎหมายเดิมไม่ห้าม แล้วก็ให้สมาชิกมีเงินเดือนประจำ ๕๐ - ๖๐ บาทต่อเดือนนั้น และการที่จะไม่ให้เงินเดือนนั้น ฉันเองมีความเห็นตรงกันข้าม ฉันเห็นว่าสมาชิกควรจะมีความเห็นอย่างมีความจริง เทศมนตรีเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติ แต่เราว่ามันถึงเรื่องเกียรติยศ เราไม่มีเงินที่จะเลี้ยงชีพ จะรักษาเกียรติจะอยู่ได้หรือ แม้นักสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสภา ฯ สูงสุด เราคิดว่าผู้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้มีเกียรติยิ่งกว่าสมาชิกสภาท้องถิ่น เราก็ยังมีเงิน

เดือนโท แล้วสมาชิกสภาเทศบาลเราไม่มีเงินเดือนโทจะทำอย่างไร การที่ไม่เงินเดือนโทเป็นยอร้าย ๒ อย่าง ประการที่ ๑ คือคนดี ๆ จริง ๆ เขาไม่อยากเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะเหตุที่เราบัญญัติหน้าหน้าของเราว่า ถ้าไม่มาประชุม ๓ ครั้งต้องถูกออก ทำไม่ก็ต้องถูกขับออก หน้าหน้าเราบัญญัติไว้หมด แต่สิทธิเราไม่ทำอะไรแก่เขาเลย ฉะนั้นไม่เห็นวามสมาชิกเทศบาลตามกฎหมายฉบับนี้เราให้สิทธิอะไรแก่เขา ตามธรรมชาติการบัญญัติอะไรต่าง ๆ เช่นสัญญาต่าง ๆ ก็ควรจะมีการแลกเปลี่ยนกัน เมื่อเรากำหนดหน้าหน้าว่า เขาต้องกระทำ เราก็ควรจะมีบัญญัติว่า เราควรมีสิทธิอะไรบางอย่าง แก่กฎหมายฉบับนี้เราไม่มีเลย เพราะเหตุไม่คุ้มเอง สมาชิกทุกคนอยากจะเป็นเทศมนตรีเพราะเหตุว่าเทศมนตรีมีรายได้ ทำให้สมาชิกต้องการเป็นเทศมนตรีกันหมดเป็นเรื่องยุ่งยากกันใหญ่ พวกสมาชิกก็รวมกันเข้าโจมตีคนนั้นคนนี้ เพราะฉะนั้นการที่เป็นรูปนี้ แทนที่จะแก้ไขโรงงานของเทศบาลเดิม ก็ยังไม่เห็นใหญ่ ความจริงเราอาจจะตราเป็นทำนองพระราชกฤษฎีกาว่า เทศบาลใดมีรายได้เท่านี้ห้ามให้สมาชิกมีเงินเดือนไม่เกินเท่านี้บาท มีรายได้เท่านี้ห้ามให้สมาชิกมีเงินเดือนไม่เกินเท่านี้บาท นี่ฉันทวิธีกล่าวหาอย่างนี้จะไม่กระทบกระเทือนถึงรายได้ของเทศบาลเลย

ที่นี้ต่อไปเรื่องควบคุม เทศบาลใหญ่ควรจะเป็นกระทรวงควบคุม

ที่นี้ต่อไปอำนาจข้าหลวงประจำจังหวัด คือข้าหลวงประจำจังหวัด ตามกฎหมายฉบับนี้มีอำนาจใหม่ ข้าหลวงมีอำนาจสั่งพักการประชุม คือกำลังประชุมอยู่ ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งพักการประชุมของเทศบาลใด นี่เป็นอำนาจใหม่ซึ่งฉันสงสัยแมนศสภายุทธราชบุตร เองก็ดูเหมือนไม่มีอำนาจอะไรที่จะสั่งได้ สถาปนายุทธราชบุตรประชุมใดจนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกาให้ประชุม เป็นที่น่าวาสมัยประชุมสามัญหมดถูกปิดกัน หรือถ้าไม่พอเราก็ขยายกันไป แต่ตามกฎหมายฉบับนี้ ก็รู้สึกข้าหลวงมีอำนาจสั่งพักการประชุมได้ ซึ่งถ้าเราเปรียบเทียบกับสถาปนายุทธราชบุตรแล้ว ข้าหลวงประจำจังหวัดก็มีอำนาจมากกว่าพระมหากษัตริย์เสียอีก ฉะนั้นเปรียบเทียบกับต่างประเทศเขา ฉันทก็ไม่มีความรู้สึกซึ่งของต่างประเทศเขานัก ความจริงอาจจะมีการประเทศเราทำกันได้ ฉันทก็อยากทราบเหมือนกันว่ามีตัวอย่างอย่างไร ทำไม่เราจึงทำกันเช่นนั้น

ที่นี้ตามที่ฉันได้เรียนมาแล้วว่า กฎหมายที่เราได้แก้นี้มีหลายประการ ตามที่ได้

อีกปายมาแล้ว ที่นี้ผู้หว่าถ้าเราออกไป เช่นนี้ผลจะมีหรือไม่ ความจริงฉันไม่อยาก
จะให้ทางรัฐบาลพิจารณาในแง่สมาชิกเทศบาลไม่ดีกว่า ขอให้พิจารณาในแง่อื่นด้วย
คือในเรื่องการบริหารด้วย คือตามธรรมดาเทศบาลเองรู้สึกหนักใจมากเราจะเห็นว่า
ในสมัยก่อนเรามีก็จะเรียกกรมการอำเภอเป็นกระโถนของพระโรง มีอะไรก็อำเภอ
แต่เดี๋ยวเทศบาลรับหน้าที่แทนหมด คนนั้นจะย้ายไปที่เอารถไปชนของไปส่งขึ้นรถไฟ
คนนี้จะย้ายมาที่เอารถไฟไปชนของมา เทศบาลเอาเงินงบประมาณรถยนต์ ทั้งไว้
๒,๐๐๐ บาทก็ไม่พอ ถ้าไม่เอารถไฟช่วยเขา ๆ ก็จจะว่าเทศบาลไม่ร่วมมือด้วย คือ
จิตใจกันขึ้น เพราะฉะนั้นในแง่นี้ขอให้พิจารณาด้วย ส่วนอื่น ๆ ก็อะไรเทศบาลแล้ว
ซึ่งเกี่ยวกับทำให้ผลประโยชน์ของเทศบาลเสียไปแล้ว ก็ขอให้การชดเชยแก่เทศบาล
บ้าง นั่นนี้เชื่อว่าทุกเทศบาลนั้นจะดำรงอยู่ได้ก็คือในเรื่องรายได้ ถ้าไม่มีรายได้แล้ว
ก็ดำรงอยู่ไม่ได้

ประการที่ ๒ ก็คือในเรื่องเจ้าหน้าที่ทางกอง คือเราจะเห็นว่าการเทศบาล
ทุกวันนี้มีไม่ต่ำกว่า ๓๐ หรือ ๔๐ แห่ง แต่ที่เป็นกองเท่านั้นเอง กองอื่นเราขยายได้
และตั้งเป็นกรมได้ แต่ทำไมกองควบคุมเทศบาลเราขยายไม่ได้ เรามี ก.พ. ควบคุม
ตำแหน่งสำคัญที่สุดคือคนที่ทำงาน ก็คือหัวหน้ากองควบคุมเทศบาล ทำไมเราจึงไม่ขยาย
เป็นกรมขึ้น เราไม่ต้องไปมองดูสมาชิกพรรคทองเสย เราคงมองดูว่าเราทำอย่างไร
จึงจะให้ไม่มีเจ้าหน้าที่ไปควบคุมโลกตลอด แต่ที่นี้เจ้าหน้าที่เราไม่มีเพราะมีน้อย เพราะ
ฉะนั้นเราแก้ไขท่านองนี้แล้วอาจจะเห็นท่านองนั้น เพราะฉะนั้นตามข้อที่ปายมาแล้ว
ก็สรุปได้ว่า สมาชิกประเภท ๒ ควรจะมีหรือไม่ ถ้ารัฐบาลเห็นว่าสมควรจะมี อันนี้ก็ขอ
ความกรุณาว่าถ้าเราจะมีแล้วก็หมายความว่าสมาชิกประเภทที่ ๒ ในท้องถิ่นนั้นอาจจะ
ทำประโยชน์หรือว่ามีความสามารถตนเอง เกี่ยวกับสมาชิกประเภทที่ ๒ ของสภาผู้แทน
ราษฎร เมื่อเช่นนั้นแล้วอันนี้ก็มิใช่ของ แต่ท่านจะเชื่อว่าเช่นนั้นแล้ว คือเมื่อเรา
เชื่อว่าสามารถแล้ว อำนาจต่าง ๆ ของชาติหลวงที่ควบคุมอยู่นั้น ก็ให้สมาชิกประเภทที่
๒ ควบคุมกันเองดีกว่า การแต่งตั้งให้เป็นอำนาจของเทศบาลเอง เพราะวออย่าลืมว่า
สมาชิกประเภทที่ ๒ นั้นกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้แต่งตั้ง เราแต่งตั้งคนใด เราไว้วาง
ใจแล้วสมาชิกเทศบาลประเภทที่ ๒ มีครึ่งหนึ่ง คือ เทศบาลเมือง ๒๕สมาชิกประเภท

ที่ ๒ มี ๑๒ เราก็ดูมันได้แล้ว เพราะเราก็ดูมันได้แล้ว ถ้าเราก็ดูมันได้แล้ว
เรายังไม่สามารถจะให้อ่านใจเขาแล้ว ก็จะต้องเป็นนโยบายไปไม่ได้

เพราะฉะนั้นตามพินัยโคเรียนมาแล้วนี่เป็นความเห็น ถ้าตีผลลาคอย่างไร ก็
ขอความกรุณา ถ้ามีประการใดที่ขัดข้องแล้ว เชิญว่าท่านรัฐมนตรีจะกรุณาชี้แจงให้
เข้าใจด้วย

นายไป - ระ สมหาหาร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย : เท่าที่
ท่านสมาชิกได้พูดมาเมื่อที่นี่ พอจะสรุปเป็นข้อ ๆ ดังจะชี้แจงต่อไปนี้ ข้อแรก ปัญหา
เรื่องควรจะมีสมาชิกประเภทที่ ๒ หรือไม่นั้น อันที่จริงเป็นเรื่องที่จะต้องชี้แจงกันอีก
ยาว แต่ว่ารัฐบาลจะขอชี้แจงรัก ๆ และขยี้ ๆ ดังนี้ คือว่าในเรื่องของเทศบาลนั้นขอ
ท่านสมาชิกอย่าไปรบกวนเทศบาลสูง ๆ เช่นเทศบาลนครกรุงเทพฯ เป็นต้น ซึ่งเราพอจะ
หาคณิตศาสตร์อย่างเหลือเฟือ แต่เมื่อเทศบาลหลาย ๆ แห่งซึ่งอยู่ไกล ๆ นั้น ท่านสมาชิก
จะเห็นว่าเราจะคงพยายามหาคณิตศาสตร์มาก และเท่าที่ปรากฏในขณะนี้ ในทาง
ราชการนั้นยังจะหาคณิตศาสตร์มากขึ้น ดังที่กระทรวงมหาดไทยได้เคยชื้ออยู่ขณะนี้ ก็คือว่า
เสมียน บางจังหวัดขาดเสมียนเป็นอันมาก ทำไมจึงขาดเสมียน เพราะเหตุว่าเวลานี้
ชีวิตจิตใจของคนต่าง ๆ ได้พยายามพามาหากินนั้น พวกเหล่านี้ได้พยายามที่จะไปทำ
มาหากินเป็นส่วนมาก เพราะฉะนั้นเรื่องเกี่ยวกับราชการงานเมืองแล้วก็รู้สึกว่ามี
ข้าว คือหางไป เพราะฉะนั้นกระทรวงมหาดไทยจึงได้พยายามหลายจังหวัด ที่ขอลด
ฐานะกับ ก. พ. ลงไป อย่างเอาชั้น ม. ๖ ละอะไรเลย เพียงชั้น ม. ๔ เคียงนี้ก็ยังไม่
ไม่ไถ่กาย นี่จึงเห็นไถ่กาย ๆ แสดงว่าคนทุกคนพร้อมที่จะไปพามาหากินส่วนตัว นี้ท่าน
จะแลเห็นว่าเห็นข้าราชการประจำด้วยซ้ำไป ที่มีส่วนสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิก
สภาเทศบาลเหมือนกัน รัฐบาลได้พยายามสังเกตดูว่า ถ้าจะมีการเลือกตั้งอีกในท้องที่
ต่าง ๆ แล้ว เราจะได้อะไรไหน นี้ทางเจ้าหน้าที่ยอมรับ เมื่อเป็นเช่นนั้นเราจะแก้
ปัญหาอย่างไรอีก คือเราจำเป็นต้องใช้วิธีแก้แทน แทนของเรานั้น คือแทนที่
ด้วยเกียรติยศ คือเราตั้งประเภทที่ ๒ ขึ้นมา เราจับตัวให้เหมาะแก่เหตุการณ์ คน
เหล่านี้แม้ว่าจะมีภาระยุ่งเกี่ยวกับการค้าขายอย่างใดก็ตาม แต่เชื่อว่าทางราชการ
ได้เกณฑ์มาเช่นนั้นแล้วเขาก็จะหลีกเลี่ยงได้ยาก และมีเหตุผลอื่น ๆ อีกมาก ถ้าจะ

ที่แจ้งแล้วก็ยกยาว

อีกประการหนึ่ง ที่ท่านโคหุกว่าพระราชบัญญัติใหม่นั้น ถ้าแม้ว่าข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจมากมาย เช่นนั้น เป็นความจริง หากไม่เราให้อำนาจมากมาย เพราะทางฝ่ายควบคุมโคเดชิบุชิยูหาในเรื่องนี้มาไม่ใช่น้อย ข้าหลวงประจำจังหวัดหลายจังหวัดซึ่งเขาใจกันว่าเทศบาลนี้เป็นงานฝัก ก็ไม่ค่อยจะเอาใจใส่ ทางกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งกำชับต่างๆอย่างใด ๆ เขาเห็นว่า เป็นองค์การที่อยู่ห่างไกลตัว เขามักมากมายเช่นนั้น การที่จะมาช่วยคลุกคลีตีโมง เพื่อจะก่อรูปให้เทศบาลแข็งแกร่งต่อไปนั้น เวลาที่เราขาดมากเหลือเกิน แยกข้อที่เราโคมานานมีน้อยเต็มที หินมีทางที่จะเกิดปัญหานี้ก็คือเราเอาหางไปผูกคอเขา ให้เขามีอำนาจหน้าที่ขึ้นแล้ว ถ้าเทศบาลจะคงมั่นคง ทรงเสียวหายอย่างใด เขาจะต้องรับอีกรวม นั้นแหละเทศบาลจะโครับการดูแลช่วยเหลือต่าง ๆ จากข้าหลวง ซึ่งท่านจะแลเห็นว่าการบางอย่างไปอยู่ก็มีมือชาหลวง และข้าหลวงมีอำนาจเช่นนั้นแล้ว เทศบาลจะมีทางอย่างไรแล้ว ก็ยอมสुकแค่ชาหลวงนั้น เป็นความคิดของทางราชการ เพราะเหตุนี้เราต้องให้ข้าหลวงมีอำนาจหน้าที่ด้วย

อีกข้อหนึ่ง ในเรื่องจะให้เทศมนตรีหรือออกแล้วควรจะให้เขามาหรือไม่นั้น เรื่องนี้เป็นกรคิดกันในเรื่องแบบแผนหรือทางจิตวิทยา คือในทางแบบแผนนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ศึกษาโดยตรงในเรื่องนี้จากต่างประเทศว่า ออกแล้วมีระยะพัก ไม่ใช่ออกวันนั้นแล้วพรุ่งนี้มา เขา จะทำความเข้าใจให้แก่ประชาชน ท่านจะแลเห็นได้ว่าซึ่งทางแบบก็ตาม ทางจิตใจของประชาชนที่จะโครับก็ตาม มีความกลมกลืนกันเช่นนี้ แต่ก็เป็นเรื่องเล็กน้อย ถ้าท่านเห็นว่า เมื่อออกแล้วจะเขาพรุ่งนี้ก็ได้ จะไปปรชชคคืออย่างไรทางรัฐบาลไมซัดซอง

ในเรื่องระเบียบประชุมของสมาชิก รัฐบาลก็มีความคิดเช่นเดียวกับท่านสมาชิก แต่เทศบาลของเราเป็นเทศบาลเพิ่งเริ่ม โดยมากเป็นอย่างนั้น โคพิชยามที่จะหาเงินต่าง ๆ เอามาแจกจ่ายให้เป็นที่พักเพียงนั้น เราหาไม่ได้ ไม่มีทาง เมื่อไม่มีทางแล้วเราจะหาอย่างไร เราจะเขียนกฎหมายไว้ลอย ๆ ไม่มีบัญญัติว่าเทศบาลไหน ไม่มีหนทางแก่ ก็หาหนทางออกไปให้ได้ บางเทศบาลยอมโคให้โคว่าผู้ถือโคเริ่มโคคิดเรื่องหาวิธีออกกันเอาไปจนโค หินมีความลุ่มคองของเทศบาลไม่เหมือนกัน เสียงครหาที่มีอยู่

พินิจปัญหาที่เทศบาลนครกรุงเทพแก่ คือแก่เป็นในทางที่ไม่ใช่คำช่วยการ แก่เป็นในทาง
 เบี่ยงประหลุม หมายความว่าข้างเป็นกรรมการประจำ แต่ถาจะคิดแยกเน้นมอะไร ก็
 คิดว่าค่าพาหนะยอมแพนประจำตัวหาที่ปฏิบัติกันนั้นว่า เราให้เป็นประจำที่เดียว พิน
 ิจปัญหาอยู่ที่ว่า ๑. เราจะให้ ๒. เราไม่มีเงิน ๓. เราพอมีเงินที่จะให้โตบ้างเรา
 ยอมให้บางแห่ง บางแห่งไม่ให้ ๔. ความมาเกลี้ยจะเกิดขึ้น เราจะไปทางไหน
 จะไปทางขวลหรือทางลุม เราจะไปทางขวลแล้ว เราให้หมค เทศบาลใหญ่พอจะ
 ใด แต่เทศบาลเล็ก ๆ จะให้แล้วไม่มีเงินซึ่งหาหนสมารึกว่าไม่ใคร่ลยประโยชน์ นั้น ก็
 เป็นเรื่องซึ่งรัฐบาลเองก็เห็นอก ซึ่งเป็นเรื่องเสียสละ แต่รัฐบาลยังไม่ใคร่คของ-
 เรายังเขียนไว้ว่า ถ้าไปเป็นกรรมการแล้วยอมใดเบี่ยงประหลุม แต่จะใคร่รับเพียงใด
 นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ในเรื่องนี้เมื่อพระราชบัญญัตินี้เข้าไปสู่ชั้นกรรมาธิการแล้วรัฐบาล
 มีใจกว้างขวางว่า ถ้าเรามีเงินพอ หนจะให้ก็เอา และนอกจากนี้หนที่ใคร่กล่าวมา
 แล้ว ก็คงจะคลายความข้องใจ

นายพัน สุพรรณสาร (พระนครหรืออยุธยา) ันใดพิงท่านรัฐมนตรีแจ
 ดิงชอละเขียนปลีกขอมยานั้นเป็นเวลาด้านาน แต่ฉันมีความประหลาดใจอีกชอหนึ่ง
 ก็คือว่า พระราชบัญญัตินี้ได้มีการแก้ไขมาถึง ๑ ครั้งแล้ว ในครั้งนั้นท่านรัฐมนตรีหาได้
 ชี้แจงให้กระจ่างไม่ว่า พินิจนั้นจะใคร่ลคกว่าที่แล้วมา แต่การที่ได้พิจารณาทุก
 หลักการที่เขียนมาและเหตุผล ก็ล้วนแต่ขงว่าให้ทำเป็นไปโดยรักคุม และสะดวกยิ่งขึ้น
 กฎหมายของเราใคร่ออกไป พ.ศ. ๒๔๔๑ มีการบกพร่องอย่างไรบ้าง จึงใคร่มาเปลี่ยน
 กันใหม่ ในชั้นเดิมฉันอยากจะบรรยายให้ทราบถึงบทบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๓๖ ว่า เพราะ
 เหตุใดจึงต้องแก้ และแก้ครั้งนี้แล้ว ทำไมจึงต้องแก้ใหม่ ในการแก้ครั้งนี้ท่านรัฐมนตรี
 ยังไม่ใคร่กล่าวเหตุผลเลยว่ กฎหมายในปี พ.ศ. ๒๔๔๑ ไม่ดีเพราะเหตุใด แล้วก็
 สมควรอย่างไร เป็นแต่เพียงเปลี่ยนรูปการในเรื่องจำนวนสมาชิกนั้น ในกฎหมายเก่า
 ก็มีอยู่ชคแล้วว่ ในที่ซึ่งเมืองก็เป็นเทศบาลเมืองใด เพราะฉะนั้นสารสำคัญที่ชี้แจง-
 มาแล้วก็ไม่ใช่เหตุผลที่ควรจะแก้ไข ฉันทจำใคร่ไม่ยอว่าพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.
 ๒๔๓๖ นั้นที่ตองแก้เพราะเหตุเกิดการลวงวงกันขึ้นในเรื่องชอเท็จจริง ในเรื่องการ
 ลมคปะเทศมนตรีบอช ๆ คือในสมัยเทศบาล ๒๔๓๖ นั้น ให้สิทธิสมาชิกมีเสรีภาพใน

การที่จะเปิดการอภิปรายและลงมติไม่ไว้วางใจคณะเทศมนตรีได้ ข้อเท็จจริงจึงได้ปรากฏว่าได้มีการเปิดการอภิปรายกันหลาย ๆ เทศบาล แล้วเกิดการรื้อวายุขึ้น ออก ๆ เข้า ๆ สมุดกคูกคานอยู่เรื่อย ๆ มา เมื่อข้อเท็จจริงได้ประสมกับกองการเทศบาล จึงโค่นแก้ไขใหม่ ตามหลักการแก้ไขใหม่ พ.ศ. ๒๔๔๑ นั้นเป็นการตีเสวีภาพ มีให้สภาเทศบาลเปิดอภิปรายได้ โดยให้ทำคำร้องยื่นต่อกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้พิจารณา แล้วการเลือกตั้งคณะเทศมนตรีนั้น ก็ให้เป็นไปตามมติของสภาเทศบาล ในตอนนี้ในกฎหมายฉบับนั้น เพื่อแก้ไขการอลเวงของกฎหมายฉบับเก่าได้ก็จริง แต่หาว่าในทางจิตใจของบรรดาสมาชิกสภาเทศบาลนั้น ถึงขั้นที่สุดจะเป็นการให้เกียรติก็ตาม เมื่อเขาไปเป็นสมาชิกแล้ว เขาทำอะไรไม่ได้เลย นอกจากจะให้เขาแต่งตั้งขึ้นคำร้องพวกมนตรีเท่านั้น ข้อเท็จจริงเหล่านี้เท่าที่ฉันได้สังเกตเห็นมาแล้ว แล้วได้สังเกตเรื่อย ๆ มาตั้งแต่ฉันออกจากนายกเทศมนตรีมาแล้ว ได้ปรากฏว่าสมาชิกไม่พอใจในพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๔๑ ในเทศน์นี้แหละจึงไม่มีสมาชิกรมาประชุม อย่างที่ห้ามสมาชิกที่อภิปรายเมื่อนี้ว่า ไม่มีสมาชิกรมาประชุม ต้องเรียกกันมาประชุม ต้องเชิญกันมาประชุม ต้องเอาเราไปเชิญให้มาประชุม นั้นเป็นความจริง เราจะคงมีความหาคความจริงของขอบกพร่องต่าง ๆ อันเกิดจากจิตใจของบรรดาสมาชิกอย่างหนึ่ง และอันเกิดจากหลักการของกฎหมายอย่างหนึ่ง เพื่อให้หลักการทั้งสองอย่างนี้เคลือบกันไปโดยเหมาะสม เพื่อจะให้สมความประสงค์และความมุ่งหมายของกระทรวงมหาดไทย แต่ว่าในหลักการเทศบาลฉบับนี้ที่เขียนขึ้นมา ฉันไม่เห็นชอบด้วย ก็คือว่าไม่ได้มีการแก้ไขอะไรในเรื่องสิทธิของสมาชิกไปกว่ากฎหมายเก่าเลย คือว่าในการที่จะเปิดอภิปรายไม่ได้ ได้แต่เป็นคนคอยฟ้องพวกเทศมนตรีเท่านั้น ผลอันนี้การฟ้องเทศมนตรีนั้นเป็นเรื่องยาก ยากยิ่งด้วยหลายประการ คือยากยิ่งทั้งทางจิตใจ ยากยิ่งทั้งทางปฏิบัติการ เพราะเหตุว่าสมาชิกไม่กล้าเข้ามาควบคุมกิจการใด ๆ ของในสภาเทศบาล การบกพร่องต่าง ๆ ของในสภาเทศบาลนั้นสมาชิกก็ไม่ทราบได้ ฉันใดก็คือนายกสมาชิกรสภา ๆ นี้ หากได้พบขอบกพร่องอันใดภายในของวิกรมบาลบ้างหรือเปล่า นี้เป็นของที่จะพบได้ยาก นอกจากว่าข้อเท็จจริงนั้นได้โจ่งแจ้งออกมา ให้โลกภายนอกเห็นแจ้งชัดกันได้ เพราะฉะนั้นสมาชิกจะไปตั้งนาคอยยื่นฟ้องต่อกระทรวงมหาดไทยนั้น ก็

จะไม่มีสิทธิ และไม่มีโอกาสกระทำได้เลย

อีกประการหนึ่งวิธีของเทศบาลเขาเลือกกันในจำนวนสมาชิก ๑๔ นาย คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีที่โคเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากแล้ว ก็เป็นพวกข้างมากอยู่แล้ว พวกข้างน้อย ๒ นาย ๑ นาย จะยื่นคำร้องโคประการใด ไม่มีทางที่จะกระทำได้เลย นี่เป็นเรื่องของกฎหมายเก่า ไม่มีทางที่จะทำได้เลย เพราะเหตุว่าพวกของมนตรีเป็นส่วนมากอยู่แล้ว จะไปหาสมาชิก ๒ - ๑ นาย มายื่นคำร้องอย่างโคก็ยอมจะยื่นโคได้ นี่พูดถึงในทางจิตใจ พวกเป็นนายกหรือเทศมนตรีเท่าที่โคเลือกไปแล้ว เท่าที่โคประชุมมาแล้วก็เป็นพวกที่มีอิทธิพลประการหนึ่งประการใด อิทธิพลนี้เมื่อผู้มีความรู้และความสามารถลาค ฐานะยากลำบากไปช่วยก็ แต่บางเทศบาลนั้นตนในอาจะออกชื่อ และตนโคไปจังหวัดนั้น ๆ โคสอบถามขอเท็จจริงแล้ว นายกเทศมนตรีโคจากนั้นก็เองโค ที่จริงจะออกชื่อในเวลานี้ก็ได้ แต่ไม่ควรจะออกชื่อ ถ้านายกเทศมนตรีเป็นนักเลงโคแล้ว จะมีใครยื่นคำร้อง เพราะดำเนินคำร้องแล้วก็น่าจะมีอันตรายต่าง ๆ นี้พฤติการณ์ของกฎหมายในเรื่องควบคุมสภาเทศบาล กฎหมายฉบับใหม่ที่แก้ไขโคเปลี่ยนแปลงอะไรเลย คือว่าตกลงที่จะใหม่ระดมสมาชิกโดยยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้พิจารณา ฉะนั้นจึงเห็นโคว่าองค์การควบคุมของท้องถิ่น ซึ่งแบบสภาแล้ว สภาจะต้องควบคุมฝ่ายบริหารของคณะเทศมนตรี แคลการเขียนกฎหมายเทศบาลเช่นนี้ ฉะนั้นโคจะวิงวอนต่อท่านรัฐมนตรีว่า องค์การควบคุมมันโคใครคว้นโคไปทีเดียว คือไม่สามารถจะควบคุมกันโคเลย ในการที่จะให้มาขึ้นคำร้องหรือในการที่จะฟ้องอะไรนั้น ขอมทำโคได้ถ้าหากว่าโคโคจะเป็นเพราะเหตุอะไรก็ตาม หรืออาจจะทำโคตั้งที่ท่านรัฐมนตรีโครับแจ้งมาแล้วว่า กระทรวงมหาดไทยโคเคยส่งเพิกถอนไปก็มีมาบางเทศบาล จริงอยู่ตนเองโคเองโคเดียว คือว่าอย่างที่จะยกขึ้นโค อย่างเทศบาลนครบุรีโคมีขึ้นคำร้องในแบบนี้ แต่หากโคในส่วนมากเราคิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้ว เป็นจำนวนน้อยที่สุด ส่วนในเทศบาลหัวเมืองต่าง ๆ นั้นมีน้อยมากที่จะกระทำโค เพราะฉะนั้นจึงเห็นว่า กฎหมายที่แก้มาใหม่โคจะดีอะไรกับกฎหมายเก่ามัน ก็เป็นการแก้ไขในข้อเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งไม่ใช่สาระสำคัญเลย สาระสำคัญของกฎหมายเทศบาลนั้นอยู่ที่คณะเทศมนตรีกับสภาเทศบาล ในข้อนี้รัฐบาล

เหมือนว่าจะไม่ได้คิดคำนึงถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่โคมีและเกิดขึ้นขึ้นในท้องถิ่นต่าง ๆ องค์การปกครองใด ๆ ก็ตาม ถ้าเป็นองค์การปกครองที่ที่จะต้องมีหลักดี และหลักนั้นจะต้องเหมาะสมกับจิตใจของประชาชน จึงจะดำเนินการไปได้โดยเรียบร้อย

การเขียนกฎหมายให้อำนาจข้าหลวงประจำจังหวัดไว้ ในข้อบ่งชี้ยังมีความเห็นอยู่ ถึงวาทศิลป์ท่านสมาชิกหรือปราชญ์เมื่อก่อนว่า ยิ่งน้อยไป ยิ่งน้อยไปเพราะเหตุที่ท่านนายกเทศมนตรีหรือท่านเทศมนตรีที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งไปแล้ว ท่านมีเงินเดือนมาก ๆ ในจังหวัดต่าง ๆ นั้น ท่านหาโดยที่ท่านงานในนั้นไม่ ท่านหาความกิน ท่านไปค้าขายกิน ข้าหลวงประจำจังหวัดทำอะไรไม่ได้ ในพระราชมัญญัติเก่าก็ให้ยุบสภาจะตั้งก็เดือนกว่าแล้วซึ่งยอมก็ไม่เห็นว่าจะเรื่องอะไรกันโค เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้ฉันจึงมีความเห็นมากไปว่า ที่จังหวัดเทศมนตรีเป็นผู้ที่ได้รับเงินเดือนจากท้องถิ่นน่าจะโคมีการควบคุมทางวินัยอีกควยซ้ำไป คือพระราชมัญญัติราชการพลเรือนก็ยังอยู่ภายใต้วินัย ถ้าหากว่าเราไม่มีวินัยควบคุมเทศมนตรีแล้ว เทศมนตรีทำอะไรก็ตามสบาย ข้าหลวงประจำจังหวัดก็มีอำนาจแต่ในหลักใหญ่ ๆ เท่านั้น ข้อปลีกย่อยที่จะชี้แจงให้ทำไปในทางที่คั้นไม่มีทางที่จะทำได้เลย หากว่าเขาไม่เชื่อ จะยุบสภาจะถอนสภา เหตุการณ์คนก็ไม่เหมาะสมกับที่จะไปทำ นี้ข้อเท็จจริงซึ่งฉันได้ประสบมาแล้ว และได้ศึกษาคูมาหลายเทศมาแล้ว ขอให้ท่านสอบถามข้าหลวงประจำจังหวัดดูบ้างว่าเป็นเพราะเหตุใด ท่านรัฐมนตรีชี้แจงว่าข้าหลวงประจำจังหวัดไม่เอาเป็นอะไรเพราะเขาเอาเป็นอะไรไม่ได้ ถ้าเขาเอาเป็นอะไรก็จะต้องยุบสภา และถอนสภาที่เดียว ขอให้ดูพระราชมัญญัติ ๒๔๔๖ และ ๒๔๗๖ ก็ดี โคให้อำนาจข้าหลวงประจำจังหวัดไว้ ให้มีอำนาจแนะนำตั้งถอนสภาเทศมาโค แต่เมื่อตั้งก็ถอนเขาแล้ว เขาไม่ทำให้เขาอำนาจจะไปปล่อยโหมเขา นี่เป็นเรื่องที่ข้าหลวงประจำจังหวัดไม่เอาใจใส่เทศเทศมาเอง ขอให้เรียกเขามาชี้แจงเถิดว่าเขาไม่มีอำนาจที่จะทำอะไรโค และถ้าเขาจะห้าความอำนาจซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายเป็นอำนาจที่รุนแรง ไม่เหมาะสมกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ฉันเห็นว่าในร่างพระราชมัญญัติเทศมานี้ ในทางเทศมากระทรวงมหาดไทยมีอำนาจควบคุมโดยตรง ถ้าเป็นเทศมานครกรุงเทพ ข้าหลวงประจำจังหวัดจะไปตั้งเงิน เดือนหรือตั้งถอนแนะนำก็ไม่เหมาะสมขึ้นมาเช่นนี้ ฉันไม่

เห็นควยว่าที่กระทรวงมหาดไทยควบคุม ก็น่าจะมีการบัญญัติวินัยของคณะเทศมนตรีลง
ไว้มากกว่าที่จะปฏิบัติอย่างไร ถ้าไม่ปฏิบัติในกรณีพิเศษบาลขึ้นอยู่แก่กระทรวงมหาด-
ไทยและในกรณีพิเศษบาลจังหวัดขึ้นอยู่แก่ศาลหลวงประจำจังหวัด มีอำนาจคักเงิน เคียน
ไต่

พฤติการณ์อีกข้อหนึ่ง คือข้อที่จะเกิดการ เมื่อหน้าของสมาชิกขึ้นก็คือว่าถ้านายก
เทศมนตรีหรือเทศมนตรีไม่มาทำงานตามเวลาหรือตามวัน ใช้ออกสาปไปเที่ยวหากิน
ส่วนตัวไปหาความ ไปค้าขายควยประการอื่น ๆ บรรดาพวกสมาชิกก็ไม่อาจจะร้อง
มาได้ จะร้องว่าไม่ทำงานก็ร้องไม่ไต่ ไปคูนูฐีรายวัน เช่นชื่อไปหมดแล้ว ไม่ต้องมา
ก็เซ็นชื่อไต่ อย่างนี้เป็นต้น นี่แหละเหตุผลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เทศบาลของเรากล่าว
คำเนนไปไม่ไต่ตลอดมบูรณ์ เป็นเหตุอย่างนี้ เหตุสำคัญที่สุดก็คือว่า ๑. สมาชิกไม่มี
รายไต่อะไร ท่านรัฐมนตรีไต่ชี้แจงถึงเรื่องรายไต่ของเทศบาลนั้น ฉันทเห็นชอบและ
เห็นใจ แต่ว่าท่านควรจะทำในเรื่องนี้ให้เหมาะสมกับจิตใจของคนทั้งทำงาน อย่าง
น้อยควรจะมีเบี้ยประชุมในเวลาที่จะมาประชุมก็ยังมี และก็ควรที่จะกำหนดไว้ว่าถ้า
เทศบาลไม่มีเงินรายไต่มากก็ควรจะให้เบี้ยประชุมมากหรือน้อย ความที่เราควรจะได้
จริงอยู่ในเรื่องเกียรติ สำหรับสมาชิกเทศบาลนั้น เกียรติกับเงินนั้นเป็นของคู่กันเสีย
มาก เขาไม่ไต่อะไรเลย เขาจะไปฟ้องร้องพวกเทศมนตรีให้เขามีภัยต่าง ๆ นั้นเรา
ไม่ทำ นอกจากเขาไม่ทำแล้ว เรายังไม่ไปประชุมควยซ้ำไป พฤติกรรมเท่าที่เป็นมา
ในปัจจุบันนี้ ถึงเวลาจะประชุมพวกเทศมนตรีต้องตามมาครบองค์ประชุม นี่ก็เป็นการ
ใช้ไต่ เพราะฉะนั้นการประชุมเช่นนี้เกือบจะใช้ไม่ได้ว่าเป็นการประชุม เพราะเหตุ
ว่าคนที่ไปคามากก็คือได้กรมขององค์ประชุม พอตามมานายกเทศมนตรีตกลงอะไรแล้วก็
ลงมติอะไรไปก็เป็นเทศบัญญัติไป เช่นนี้ไม่ไร่องค์การปกครองท้องถิ่นโดยตรง เพราะ
ฉะนั้นจึงอยากจะได้เห็นว่า ในเรื่องนี้ไม่ใช่ว่าจะมีความคิดเห็นที่ไปกล่าวรัฐบาล แต่ฉัน
คิดว่ารัฐบาลควรจะให้อำนาจควบคุมของสภาเทศบาลของสมาชิก ให้มากกว่าของร่าง
พระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยฉันเห็นว่าควรจะให้มีการ เปิดการอภิปรายกันไต่ โดยจับข้อ
บกพร่องของเทศมนตรี โดยที่สภาไต่อภิปรายกันเสร็จแล้ว จะลงมติไม่ไว้วางใจก็ตาม
ให้สูง เรื่องนี้นับว่ากระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยอีกครึ่งหนึ่ง เมื่อเห็นว่าศาลลงมติไม่

ไว้วางใจก็อนุญาตให้ออกได้ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสมควรแล้ว ก็สั่งให้สมุหเทศมนตรี
 ของสภาเทศาภิบาลนั้น เสีย นั่นมันมีความคิดเห็นดังนี้ ถ้ารูปการของเทศาภิบาลนี้ไต่เป็นไป
 ตามความคิดเห็นของฉันทน์ ฉันทน์คิดว่าการควบคุมของคณะเทศมนตรีจะดีขึ้น ก็ขึ้นกว่าที่จะ
 ให้เขาไปนั่งปฏิบัติรับสินบนฟ้องร้องอยู่เรื่อย ๆ เช่นนี้ไม่ไต่ผลอะไร ถ้าไม่ไต่เขียน
 แล้วเราจะไปให้ผู้นั้นทำใหม่สมาชิก เราใช้สุทธาภิบาลเดิมดีกว่า สมาชิกนั้น ชาวหลวง
 ประจำจังหวัด เลือกตั้งหรือให้ปลัดสุทธาภิบาลแต่เดิมมา ชนิดนั้น เห็นว่าจะดีกว่าสภา
 เทศบาลที่จำกัดอำนาจสมาชิกนี้เสียอีก เป็นหลักในทางจิตใจเหลือเกินว่า เมื่อเรียก
 เขามาทำงานแล้ว แล้วไม่ให้เขามีอำนาจอะไรเลยจะเรียกเขามาทำงานทำไม ไม่
 ว่าใคร ๆ ทั้งนั้นไม่มีใครมาทำ แล้วประโยชน์ก็ไม่ไต่ แล้วไม่ใช่อยากทำงาน ที่มี
 สมาชิกอยู่เวลานี้ก็เท่ากับตั้งสมาชิกมาฟ้องร้องเทศมนตรีเท่านั้นเอง ขอให้ท่านอ่าน
 กฎหมายเทศาภิบาลนี้ดู เพราะฉะนั้นกฎหมายฉบับนี้ถึงว่าจะออกไปก็ไม่มีผิดแปลกแตกต่าง
 อะไรกับกฎหมายฉบับเก่า มีผลคือยูนิตเดียว คือว่าชาวหลวงประจำจังหวัดได้เลือกตั้ง
 นายกเทศมนตรี เพราะจะดีเพราะดีเลือกคนที่ดีไต่เท่านั้นเอง แต่เลือกไปแล้วไม่ไต่
 คนก็ไต่ไม่ทางที่จะแก้ไขอะไรอีก เพราะฉะนั้นถ้าเราจะมีองค์การบริหารและความคุม
 ก็ควรที่จะเขียนกฎหมายให้เขาควบคุมไต่บ้างก็เป็นการสมควร ไม่ใช่เขียนกฎหมายให้
 เขาไปนั่งฟ้องร้องต่อกระทรวงมหาดไทยเองเช่นนั้น ผลที่ไต่ฉันทน์เห็นว่าจะไม่สมบูรณ์

นอกจากนี้ ในเรื่องสมาชิกประเภทที่ ๒ การที่มีสมาชิกประเภทที่ ๒ ขึ้นมา ฉันทน์
 ไต่พิจารณารัฐมนตรีซึ่งแจ่งแล้วก็ไม่วางใจคิดของใจ เพราะเหตุว่าจะจะเป็นสมาชิกประเภท
 ที่ ๒ ก็ตาม หรือจะเป็นสมาชิกประเภทที่ ๑ ก็ตาม ที่มีอยู่ทั้งสองประเภท ก็แต่ตั้ง
 เขาให้มาคอยนั่งฟ้องร้องแทนเดียวกัน นี่ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งก็คิดว่า ฉันทน์เขา
 ใจไปว่าจะเป็นการไม่สะดวกด้วยประการหนึ่งนี่ ก็ว่าสมาชิกประเภทที่ ๒ นี้ ยังไม่
 ทราบว่าหลักการที่ทางรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะตั้งบุคคลชนิดไหน ถ้าหาก
 ว่าไต่ตั้งบุคคลชนิดที่เป็นข้าราชการ เบี้ยบำนาญมีวินัยควบคุมพฤติกรรมนี้ เทศาภิบาลนั้นจะ
 คอยยังชั่ว แต่หาหากว่าตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ อย่างที่เป็นมาแล้วในกฎหมายเทศาภิ
 ๒๔๒๖ นั้น ผลไม่ไต่อะไรเลย เพราะเหตุว่าเราไม่มีรายไต่อะไร เขาก็ไม่จำเป็นต้อง
 คอยมาทำงาน บางทีก็ลาออกไป หรือบางคนก็เขากันพวกคณะมนตรีรวมเป็นก๊กเป็น

หมู่อะไร ก็ไม่มีอะไรจะควบคุมเขาได้ แต่ถ้าหากว่าตั้งจากราชการบ้านานู และอยู่ในวินัยเหมือนอย่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ นี้แล้ว ฉันทก็เห็นว่าผลที่จะได้รับเป็นที่พึงพอใจ สมาชิกทั้งสองฝ่ายตั้งให้อยู่ในความควบคุม และมีระเบียบวินัยดีแล้ว ก็ไม่มีอำนาจอะไรที่จะไปจำกัดอำนาจของสมาชิกเทศบาล ไม่ให้มีการเปิดอภิปรายจับผิดพวกคณะเทศมนตรีได้ เพราะเหตุว่าข้าหลวงประจำจังหวัดจะท่องเที่ยวามขึ้นแจ้งให้บรรดาสมาชิกประเภทที่ ๒ นั้นช่วยเหลือคณะเทศมนตรีให้พ้นคั้งขึ้นไป ฉะนั้นก็จะมีเสียงกึ่งหนึ่งแล้ว แล้วปล่อยให้สมาชิกประเภทที่ ๑ เปิดอภิปรายทั่วไป เหมือนอย่างพระราชบัญญัติเทศบาล ๒๔๑๒ เพื่อได้จับผิดพวกมนตรีไ้บ้าง การที่ไม่มีใครจับผิดพวกมนตรีอย่างปัจจุบันนี้ จึงเป็นเหตุให้พวกมนตรีทำอะไรได้ตามชอบใจ ความที่ฉันทก็อภิปรายมาแล้ว คือไปว่าความก็ไ้ และไปหากินที่ไ้ตามชอบใจ เสียงข้าหลวงประจำจังหวัดก็ไม่ต้องฟัง ทักเตือนแนะนำก็ไม่เชื่อ พฤติกรรมเช่นนี้ควรจะให้สภาเทศบาลได้มีการเปิดอภิปราย เพื่อถกคั่นหาความผิดของพวกเทศมนตรีได้ แต่กฎที่จะให้ออกหรือไม่ออกนั้นให้เป็นอำนาจของกระทรวงมหาดไทย ที่จะพิจารณาความผิดของสภาเทศบาลนี้อย่างหนึ่ง

อีกประการหนึ่ง นอกจากนั้นแล้วก็ควรจะได้มีการควบคุมทางวินัยของพวกคณะเทศมนตรีด้วย การที่ฉันทอภิปรายมานี้ เป็นการที่ขัดกันกับท่านสมาชิกโคอภิปรายเมื่อกี้นี้หลายข้อหลายกระทง แต่ขอให้ท่านสมาชิกผู้นั้นว่า หลักการปกครองนั้นนิยมที่จะคงไ้เดียวกัน เป็นธรรมดา ข้อเท็จจริงที่โคพบไ้เห็นซึ่งท่านพบเห็นมาค่างกับฉันท อันก็ไม่สามารถที่จะอนุโลมไปไ้ในลักษณะที่ฉันทโคอภิปรายมานี้ ฉันทอยากจะขอวิงวอนต่อท่านรัฐมนตรีว่าถาการกระทรวงมหาดไทยว่า ความพฤติการณ์กั้ เหตุผลที่ฉันทอภิปรายเช่นนี้จะแปรญัตติไ้หรือไม่

ประธานสภา ฯ : เมื่อไม่มีผู้โคอภิปราย ฉันทขอให้ประชุมวินิจฉัย ผู้ไ้เห็นว่าควรจะมีหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ไว้พิจารณา ขอไ้ไปรคยก็มีอัน

สมาชิกยกมือ ๕๑ นาย

ประธานสภา ฯ : ผู้ไ้ไม่เห็นด้วย ขอไ้ไปรคยก็มีอัน

สมาชิกยกมือ ๒ นาย

ประธานสภา ฯ เป็นอันว่าที่ประชุมตกลงรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ไว้พิจารณาต่อไป ส่งกรรมการสามัญหรือวิสามัญ

นายไป - ระ สมมาตร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย : ขอเสนอกรรมการวิสามัญ

ประธานสภา ฯ ท่านรัฐมนตรีขอเสนอให้ตั้งกรรมการวิสามัญ เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ฉะนั้นถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ มีจำนวนที่นาย

นายไป - ระ สมมาตร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย : มีจำนวน ๘ นาย

นายโสภณ สุภธีระ (ขอนแก่น) : ขอความกรุณา ๑๑ นาย เรื่องนี้ควรจะได้ฟังความเห็นหลาย ๆ คน ขอเสนอ ๑๑ นาย

มีสมาชิกบริวาร

นายไป - ระ สมมาตร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย : เอาเพียง ๘ นายเถอะ

ประธานสภา ฯ เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ฉะนั้นถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ ให้มีกรรมการวิสามัญ ๘ นาย

นายไป - ระ สมมาตร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย : รัฐบาลขอเสนอ ๘ นาย คือ ๑. นายสีห์ รุณเดานนท์ ๒. นายเชย สุนทรพิพิธ ๓. นายไถวิท ๗. ประสิทธิ์ไพโรจน์พากย์ ๘. นายไป - ระ สมมาตร

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ (อุบลราชธานี) : ฉันทขอเสนอนายดวง อุคค มีสมาชิกบริวาร

นายทอง กิ่งหาญธรรม (แพร่) : ฉันทขอเสนอนายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ มีสมาชิกบริวาร

ร.ท. อู๊ด นิคยสุหรี (นครราชสีมา) : ฉันทขอเสนอนายโสภณ สุภธีระ มีสมาชิกบริวาร

นายเจียน ประสิทธิ์บุรกรรม (พระนครศรีอยุธยา) : ฉันทขอเสนอนายพัน

สุพรรณสาร

มีสมาชิกรับรอง

นายทองดี จันทร์กุล (ราชบุรี) : ฉันทขอเสนอ ร.ค. เนตร พูนวิวัฒน์

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภา ฯ : ครบแล้ว ขอให้เลขาธิการสภา ฯ อ่าน

เลขาธิการสภา ฯ : นายสิทธิ์ จุฑามานนท์ ๒. นายเชย สุนทรพิพิธ
๓. นายโกวิท ป. ประพันธ์ไพรัชพากย์ ๔. นายโป - ระ สมมาตร ๕. นายฉวิล
อุศล ๖. นายบุญเพ็ง ทองสวัสดิ์ ๗. นายโสภณ สุภีระ ๘. นายพัน สุพรรณสาร
๙. ร.ค. เนตร พูนวิวัฒน์

ประธานสภา ฯ : แปลงมติภายในก่อน

นายโป - ระ สมมาตร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย : แปลงมติ
ภายใน ๓ วัน

ประธานสภา ฯ : ท่านรัฐมนตรีขอเสนอให้แปลงมติภายใน ๓ วัน เมื่อไม่
มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ฉันทขอว่าประชุมลับ

ในวาระต่อไปขอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติภายในชั้นใน (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช
๒๔๘๖ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อพิจารณาในวาระที่
๒ และที่ ๓ ต่อไป ขอให้เลขาธิการสภา ฯ อ่าน

เลขาธิการสภา ฯ : ร่างพระราชบัญญัติภายในชั้นใน (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช
๒๔๘๖ คำปรารภ มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕
มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา
๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘
มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑

ประธานสภา ฯ : หมวดที่ ๒ แล้ว ขอให้พิจารณาในวาระที่ ๓
ผู้ใดเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ควรที่จะออกใช้เป็นกฎหมายได้ ขอให้ไปรยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียง

ประธานสภา ฯ : เห็นอันว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ ผู้ประชุมลงมติให้ออกใช้
เป็นกฎหมายต่อไปได้

ในวาระต่อไปขอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมการอุตสาหกรรมและการค้าและการค้ากระดาษ พุทธศักราช ๒๔๘๖ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จเพื่อพิจารณาในวาระที่ ๒ และที่ ๓ ต่อไป ขอให้เลขาธิการสภา ฯ อาน

เลขาธิการสภา ฯ : ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการอุตสาหกรรมและการค้าและการค้ากระดาษ พุทธศักราช ๒๔๘๖ คำปรารภ มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗

ประธานสภา ฯ : หมทวาระที่ ๒ แล้ว ต่อไปพิจารณาในวาระที่ ๓ ผู้ใดเห็นว่ร่างพระราชบัญญัตินี้ควรจะออกใช้เป็นกฎหมายได้ ขอให้ปรกตยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียง

ประธานสภา ฯ : เป็นอันว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ ที่ประชุมลงมติให้ออกใช้เป็นกฎหมายต่อไปได้

ในวาระต่อไป ขอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖ ของรัฐบาล

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : รัฐบาลขอเสนอร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖ โดยมีหลักการว่า เพื่อให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นโคค้าเนินไปโดยความเหมาะสมแก่สถานการณ์และความเจริญของบ้านเมือง ทั้งจะได้เป็นการส่งเสริมฐานะของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้เป็นไปด้วยดียิ่งขึ้น สมควรจะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ ในบางประการ ทั้งนี้โดยมีเหตุผลว่า โดยที่พระราชบัญญัติปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งได้ประกาศใช้มาเป็นเวลานานถึง ๒๙ ปีแล้วนั้น มีบทบัญญัติซึ่งวางวิธบริหารราชการไว้ในบางประการ ไม่เหมาะสมแก่สถานการณ์และความเจริญของบ้านเมืองซึ่ง เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่นการแต่งตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่จะไปปฏิบัติราชการ และวิธบริหารหมู่บ้านและตำบล มิได้เป็นไปโดยรูปการณ์อันสมควร เป็นเหตุให้การดำเนินงาน

มิได้มีความสุขความรุ่งเรืองตามที่ควรจะเป็นไปได้ และก้าน้ำอยู่ใต้อาสน์หนึ่งเป็นเจ้า
 หน้าที่สำคัญในการบริหารราชการทางส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นนั้น ก็สมควรที่จะได้รับ
 การทำนุบำรุงให้มีความดีและมีเงินเดือนสูงขึ้น ฉะนั้นจึงจำต้องแก้ไขพระราชบัญญัติ
 ลักษณะปกครองท้องถิ่นที่เดิมนี้เสียในบางประการ เพื่อได้บังเกิดความสมบูรณ์พร้อม
 เป็นผลดีแก่ราษฎรในกาลต่อไป

ส่วนในสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็มีถึงเรื่องการที่จะฐานะของก้าน้ำ
 ใต้อาสน์นั้นให้เท่ากับข้าราชการประจำการ และนอกจากนี้ก็จะกำหนดคุณสมบัติ
 ของก้าน้ำใต้อาสน์นั้นว่าควรจะมีคุณสมบัติและลักษณะประการใดบ้าง นอกจากนั้นก็
 ระเบียบปฏิบัติหน้าที่ของก้าน้ำใต้อาสน์เมื่อได้มีฐานะเป็นข้าราชการชั้นแล้ว และวิธีนี้จะ
 คงทำอย่างไร ตลอดจนการที่ก้าน้ำใต้อาสน์นั้นจะต้องออกจากตำแหน่งหน้าที่นั้น ก็
 ได้มีกฎเกณฑ์วางไว้ในพระราชบัญญัตินี้แล้ว เพราะฉะนั้นสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ
 ฉบับนี้ก็มีเพียงเท่านี้ ส่วนรายละเอียดนั้นถ้าท่านสมาชิกสงสัยว่า จะปฏิบัติอย่างไรนั้นก็
 จะไปศึกษาโดยละเอียดต่อไปว่า ในรายละเอียดนั้นจะปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพราะ
 ฉะนั้นหวังว่าท่านสมาชิกจะรับหลักการร่างพระราชบัญญัตินี้เพื่อไปต่อไป

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ (แม่ฮ่องสอน) ความจริงการที่รัฐบาลอยากจะ
 สนับสนุนฐานะก้าน้ำใต้อาสน์และเพื่อความรุ่งเรืองของหมู่บ้านด้วยลต่าง ๆ นั้น ฉันท
 ก็ไม่เห็นพ้องด้วยและยินดีด้วย แต่ความร่างพระราชบัญญัติซึ่งรัฐบาลเสนอเข้ามา
 เมื่อครั้งนั้นเอง ฉันทเองก็ยังไม่ทั่วถึง ในร่างพระราชบัญญัตินั้นฉันรู้สึกว่าได้มีการเปลี่ยนแปลง
 ร่างพระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๔๘๗ ในสาระสำคัญหลายประการ ซึ่ง
 ฉันทไม่เห็นพ้องด้วยเลยในหลักใหญ่ ๆ เช่นประการที่หนึ่งในการแต่งตั้งก้าน้ำใต้อาสน์
 ในการแต่งตั้งก้าน้ำใต้อาสน์ตามหลักของพระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๔๘๗
 นั้น อาศัยเสียงของราษฎรในหมู่บ้านเลือกตั้งใต้อาสน์ และอาศัยเสียงของใต้อาสน์
 ไปเลือกตั้งก้าน้ำ ซึ่งว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ก็เขาลักษณะที่ว่าราษฎรในหมู่บ้านปกครอง
 ตัวเอง เขาเลือกผู้ปกครองของเขาเอง แต่ว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ฉบับใหม่ซึ่งรัฐบาล
 เสนอเข้ามานั้นก็มิให้อำนาจส่วนกลาง คือรัฐบาลไปแต่งตั้งเสียเอง นี่ประการหนึ่ง
 ฉันทคิดว่าในเรื่องนี้เรายังไม่ควรจะแก้ไข ความจริงก้าน้ำใต้อาสน์นั้น ถ้าทุกถิ่นโดย

ทั่ว ๆ ไปแล้ว เขาก็มีลักษณะกึ่งกลาง คือ ฝ่ายหนึ่งเป็นตัวแทนของราษฎรที่เลือกตั้ง อีกฝ่ายหนึ่งเขาก็เป็นตัวแทนของรัฐบาลที่ตั้ง คือ เขากะทำหน้าที่ทั้งสองฝ่ายในฐานะที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลและของราษฎรอย่างหนึ่ง การเช่นนี้เขาก็ปฏิบัติการทำงานโดยผลดี คือแม้การงานของรัฐบาลก็ไปปฏิบัติอย่างเต็มที่ ทกว่าเราตามกฎหมายเสียแล้ว คือมาให้อำนาจรัฐบาลที่จะเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านเสียเอง โดยไม่ใ้ราษฎรเลือกตั้งอย่างพิเศษเต็มที่ไม่มีปัญหาว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านนั้น จะต้องขึ้นตรงต่อรัฐบาลอย่างเด็ดขาด และนอกจากนั้นในร่างนี้ก็จะเห็นได้ว่า มีการลงโทษกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยทัณฑ์ ความจริงกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นกระทำผิดไม่เขาลักขโมยและฉ้อโกงแล้ว เขาก็ไม่คงมีโทษและไม่คงอยู่ในอำนาจใด ๆ เลย เขาก็สามารถที่จะประสานงานระหว่างราษฎรกับรัฐบาลได้โดยสะดวก แต่เมื่อมาให้รัฐบาลแต่งตั้งเอง เช่นนี้ ฉันเห็นว่างานของพ่อซึ่งเป็นส่วนภูมิภาค แคมาเป็นตัวแทนของรัฐบาลฝ่ายเดียว เมื่อรัฐบาลสั่งงานอะไรไปแล้วก็จะต้องปฏิบัติงานนั้นโดยเคร่งครัด ก็ไม่แตกหางอะไรกับกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นข้าราชการฝ่ายอำเภอคนหนึ่ง ในเรื่องนี้จึงไม่เห็นพ้องควม

ในข้อ ๒ คือ อายุของกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้น ไม่ควรจะให้มีความกำหนดไว้ในกฎหมายใหม่เลย เมื่อถึงแล้วก็ควรจะให้เขาอายุตลอดไป เพราะเขาไม่ได้อยู่คอยการแต่งตั้ง เขาอยู่ได้ด้วยความเชื่อถือของราษฎรต่างหาก เมื่อมากำหนดเช่นนี้แล้ว จะเห็นว่าการแต่งตั้งนั้นมันเป็นระยะ ๆ เพราะฉะนั้นการปฏิบัติงานซึ่งจะต้องปฏิบัติกันติดต่อกันจะไม่ค่อยดี มีประการหนึ่งซึ่งฉันไม่เห็นพ้องควม ในการที่จะให้มีกำหนดอายุการรับหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้น เพียงแค่สองปี

อีกประการหนึ่ง ฉันสงสัยว่ากฎหมายฉบับนี้ออกไปได้อย่างไรกัน คือว่าพระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหารของเรา หน่วยราชการส่วนภูมิภาคนั้นไม่ถึงตำแหน่งเพียงอำเภอเท่านั้น เมื่อหน่วยราชการบริหารของเรามีเพียงเช่นนั้นแล้ว เราจะแต่งตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหารได้อย่างไรนั้นประการหนึ่ง

อีกประการหนึ่ง เรื่องปลัดคำบอที่ออกไปแล้ว คือพระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหาร เราก็ไม่เห็นในเรื่องปลัดคำบอว่ามีตำแหน่งหน้าที่อำนาจ หรือให้ทำอย่างไร

ไร แต่ว่าทางรัฐบาลก็ไต่ถามตั้งไปแล้ว ในข้อนี้ฉันสงสัยเหมือนกันว่า การแต่งตั้งนี้ คงจะไม่ชอบด้วยพระราชมัญญัติระเบียบราชการบริหาร เพราะหน่วยราชการบริหาร ของเรามีเพียงอำเภอเท่านั้น

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐบาล ขอชี้แจงความที่ท่านสมาชิกของใจนั้น คือท่านบอกว่าคุณนั้นผู้ใหญ่ท่านนั้นควรจะได้รับ เลือกจากราษฎรซึ่ง เขาเลือกตั้ง เองนั้น เกี่ยวกับพระราชมัญญัติปกครองท้องที่ฉบับ ใหม่ซึ่งเราไม่เคยใช้ แต่เมื่อเราโดยฐานะที่ท่านผู้ใหญ่ท่านเป็นข้าราชการแล้ว คือเป็นฝ่ายบริหารแล้ว ราษฎรจะเป็นผู้เลือกตั้งอย่างไร เพราะฉะนั้นรัฐบาลก็กำหนด ในการเลือกตั้ง จึงเป็นการนับว่าเขาเป็นข้าราชการ แต่ถ้อยอย่างแรกก่อนนั้นก็เป็นผู้ที่ ใทราษฎรเลือกตั้งเขา นี่หวังใจว่าท่านสมาชิกคงจะหายข้องใจในเรื่องนี้ นอกจากนี้ ในการที่ผู้ที่เป็นท่านผู้ใหญ่ท่านนั้นเพิ่มว่าจะเป็นไปตลอดนั้นไม่ได้อยู่เอง ซึ่งทั้งนี้เรา ใ้กำหนดอายุเอาไว้ ซึ่งก็พอเหมาะพอดีอยู่แล้ว ผู้ที่เป็นท่านผู้ใหญ่ท่านซึ่งเป็นข้าราชการ ที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งสำหรับข้าราชการของเราที่กำหนดอายุ ๕๕ ปี นอกจากจะ ขอต่ออายุอีก ส่วนท่านผู้ใหญ่ท่านเรากำหนดอายุไว้ถึง ๖๐ ปี ซึ่งถ้าแก่กว่านั้นไป ก็เห็นว่าไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งที่หนักเช่นนั้นก็เห็นว่าท่านผู้ใหญ่ท่าน เป็นผู้ที่เคารพนับถือ และบางคนก็มีร่างกายแข็งแรง เพราะฉะนั้นจึงคิดเอาเกณฑ์ที่ พอดีอยู่แล้ว ซึ่งถ้าอายุต่อไปแล้วจะเป็นการลำบาก

ในข้อที่ ๓ ซึ่งท่านสงสัย ความจริงท่านเข้าใจผิด ซึ่งที่เรียกว่าปลัดอำเภอชั้น ความจริงเป็นปลัดอำเภอประจำตำบล ซึ่งมีอยู่ในพระราชมัญญัติปกครองท้องที่อยู่แล้วมี หน้าที่จะบริหารท้องที่ใด แต่เราให้ไปอยู่ที่ตำบล เพื่อช่วยเหลือตำบลและนำท่านผู้ใหญ่ บ้านซึ่งมีความรู้ดีกว่า และไม่มีความรู้กว้างขวางพอให้เห็นว่าไม่เป็นการที่ผิดกฎหมาย อย่างใด ซึ่งความจริงท่านเข้าใจผิด ความจริงเป็นปลัดอำเภอนั้นเอง เพราะฉะนั้น หวังว่าท่านสมาชิกคงจะหายความข้องใจ

นายวุฒิ สุวรรณรักษ์ (สุราษฎร์ธานี) การที่รัฐบาลเสนอร่างพระ ราชมัญญัติฉบับนี้เข้ามา มีสาระสำคัญในการที่จะยกท่านผู้ใหญ่ท่านขึ้นในครั้งนั้น ฉันหวัง ว่าคงจะเป็นที่สนใจโดยทั่วไป ทั้งนี้โดยเห็นว่าเป็นการถูกต้องแล้ว ก็ในเมื่อรัฐบาล

ปฏิบัติไปตามความประสงค์ที่เราต้องการอยู่ ก็เป็นที่น่าอนุโมทนา ข้อข้องใจของท่าน สมาชิกเกี่ยวกับเรื่องการแต่งตั้ง เมื่อคืนความจริงฉันไม่เห็นด้วย แต่ฉันรู้สึกในฐานะของผู้คนจึงมีข้อที่กล่าวเพื่อขอให้รัฐบาลแก้ข้อข้องใจบางประการที่ยังมีความข้องใจอยู่ ปัญหาสำคัญของใจก็คือว่า ปัญหาที่กำนันผู้ใหญ่บ้านได้รับเงินเดือน แต่ไม่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งโดยทราบดีว่าเงินก้อนนี้จะเกิดมาจากเงินบำรุงทองที่ ความจริงเรารักที่เสียคายนอง ความจริงเรื่องเงินบำรุงทองนี้ รัฐบาลได้แจกออกไปราษฎรจะนำเงินบำรุงทองดินนั้นมาใช้เป็นเงินเดือนของกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้น ทำให้เกิดความสงสัยคือไปว่าทองดินจะโคเงินก้อนใดมาบำรุง และต่อไปจะไม่มีเงินของทองดินอยู่เลย ข้อนี้ถ้าเพื่อความจำเป็นจริง ๆ ก็จะต้องโคเพื่อทองดินนั้น แต่จะโคคนละเท่าใดที่จะเสียสละโดยราษฎรหมู่บ้านนั้น

อีกประการหนึ่ง เรื่องสารวัตรตำบลในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ได้อำนาจถึงความจริงสารวัตรตำบลเป็นเครื่องมือสำคัญอันหนึ่ง แต่ในพระราชบัญญัตินี้ตัดสารวัตรออกไปเสียเลย หวังว่าจะได้รับคำสั่งจากรัฐบาล

อนึ่ง ในเรื่องการที่จะให้กำนันผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ต่อไปนี้ ในการบำรุงทองที่ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็มีโทษ ที่ว่าจะมีการขอแรงและเกณฑ์แรงบุคคลอื่น ถ้าไม่มีเงินบำรุงทองที่แล้ว รัฐบาลจะมีนโยบายที่ไม่มีการเคื้อครบนประการใดบ้างหวังว่าจะได้รับคำสั่งงให้หายความข้องใจตามที่โคเรียนมาข้างต้นนี้

พล. พ. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : ตามที่ท่านสมาชิกข้องใจถึงเรื่องเงินเดือนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ว่าเอาเงินบำรุงทองที่รวมตั้งเงินบำรุงทองดินนั้นเอาไปให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็กลัวว่าเงินบำรุงทองดินนั้นจะไม่คืนเท่านั้น ในชั้นที่ทางรัฐบาลก็ได้พิจารณาหาวิธีแก้ไขอยู่แล้ว คือว่าถ้าหากว่าเราจะเอาเงินในงบประมาณที่มีอยู่ในบัดนี้ ซึ่งท่านทั้งหลายก็ยอมรับอยู่แล้วว่าคงเอาไปใช้ในสิ่งอื่นอีกมาก จึงคิดที่จะเอาเงินบำรุงทองดินนั้นมาใช้บ้าง ก็เป็นเรื่องทางกระทรวงคมนาคม ซึ่งทางรัฐบาลก็จะไดวางระเบียบถึงการกำหนดถนนหนทางอย่างอื่นใหม่แล้ว คือมีความประสงค์และใความแนบแนบลงไปเสร็จแล้ว ว่า ใควรรวมกับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งคิดจะทำทางภายในจังหวัด ส่วนทางทิศต่อจากจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง เป็น

ทางทิศออกไปซึ่งเป็นทางยาว และเห็นว่าในทางประชาชนหรือทางราษฎร ก็ยังไม่
ได้ใช้เต็มที่ เห็นว่าเป็นการจำเป็นที่จะต้องมีทางในจังหวัดเสียก่อนคือจากจังหวัด
ไปอำเภอ จากอำเภอไปตามลู่ทางที่เงินจะมีไหล ซึ่งเท่าที่ใดตั้งไว้ในรายจ่ายสำหรับ
หัวถนนสายยาว ๆ เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้คงจะแก้ไขข้อขัดข้องในเรื่องเงินบำรุง
ท้องถิ่นได้

ส่วนกำหนดอัตราเงินเคียนก้านนี้ผู้ใหญ่มานั้น เวลาที่ทางการได้ขอไว้แล้ว
แล้วอาจจะต้องแบ่งเป็นหลายภาคหรือหลายจังหวัดด้วยกัน แล้วตัวจังหวัดนั้นจะมีห้อง
ที่สำคัญมากน้อยเท่าไร ก็จะกำหนดเงินเคียนเป็นชั้น ๆ ได้ แต่ถ้าจะกล่าวย่อ ๆ ก็คือ
เงินเคียนคงจะไม่ต่ำกว่า ๑๕ บาท และไม่เกิน ๕๐ บาท โดยเฉพาะในจังหวัดสำคัญ
ของท้องถิ่น ๆ เพราะฉะนั้นมีข้อขึ้นแจ้งคงที่ใดกล่าวนี้

นายโสภณ สุขธีระ (ขอนแก่น) : ความที่รัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ
ฉบับนี้ บัญญัติก็มีความข้องใจหลายประการ แต่ความจริงท่านรัฐมนตรีก็ได้อธิบายชี้แจง
ถึงความข้องใจมานั้น แต่ยังมีบางประการซึ่งยังสงสัยอยู่ คือลักษณะที่คุณสมบัติของ
ก้านนี้และผู้ใหญ่มาน คือตามที่บอกว่าเป็นทหารหรือเคยเป็นทหารหรือตำรวจ ความที่
อันกรณีนี้เขาใจว่าคนที่รับราชการทหารอยู่ก็ หรือคนที่รับราชการเป็นตำรวจอยู่ก็
ก็มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้ใหญ่มานได้ หรือถ้าเราหากคนเช่นนั้นไม่ได้ ก็หมายความว่าคนที่
เคยเป็นทหารหรือตำรวจก็สามารถที่จะเป็นผู้ใหญ่มานได้ ถ้าเป็นดังที่ฉันเข้าใจแล้ว
ฉันจึงสงสัยว่าทำไมเราจึงเอาคนกำลังเป็นทหารและตำรวจอยู่ มาเป็นผู้ใหญ่มาน
ถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ฉันสงสัยว่าการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลเหล่านั้น คือเป็นทหารหรือ
เป็นตำรวจมากระทำหน้าที่ก้านนี้ผู้ใหญ่มานแล้ว ก็อาจจะปฏิบัติหน้าที่บกพร่องไปได้
เพราะเหตุว่าเป็นคนประจำการตำรวจหรือทหารก็มี เพราะตามที่ฉันเข้าใจเช่นนั้น
เพราะกฎหมายบัญญัติว่าจะต้องเป็นทหารหรือตำรวจ จึงสงสัย นอกจากนั้นแล้วถึง
บัญญัติว่าไม่เป็นข้าราชการพลเรือน พนักงานเทศบาล หรือครูประชาบาลและสภารักษ
ศึกษา คือหมายความว่าคนที่ไม่เป็นข้าราชการพลเรือนก็ หรือคนที่ไม่เป็นพนักงาน
เทศบาลหรือครูประชาบาลและสภารักษศึกษาจึงจะเป็นผู้ใหญ่มานได้ และถ้าคนเหล
านั้นแล้วจะเป็นผู้ใหญ่มานไม่ได้ แต่ตรงกันข้ามถ้าเขาเป็นทหารหรือตำรวจ สงสัยว่าจะ

เป็นโคหรือไม่ ถ้าตามความเข้าใจแล้วก็จะเห็นว่าคงจะเป็นโค เพราะเขาเป็นทหารหรือตำรวจ เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัติเมื่อมีบัญญัติไม่เข้าราชการพลเรือน ฉะนั้นในข้อที่ระบุว่าต้องเป็นทหารหรือตำรวจจึงจะเป็นโค เพราะฉะนั้นถ้ามีความประสงค์ที่ตั้งใจ ฉะนั้นจึงขอเรียนถามว่า เพราะเหตุใดเราจึงประสงค์ที่จะเอาพลทหาร นายสิบทหารและทหารประจำการมาเป็นอยู่ใหญ่มานโค ถ้าเป็นเช่นนั้นแล้วจะไม่ขัดกับกิจการที่เราปฏิบัติให้ลูกลงไปหรือ แต่ถ้าเราจะเอาคนที่เห็นทหารมาแล้ว ฉันทก็ไม่ขัดข้อง

อีกประการหนึ่ง การที่ให้น้ำมันมีเงินเดือนก็เป็นการที่สนใจของประชาชนทั่วไป นอกจากนั้นแล้วก้าน้ำมันที่บัญญัติให้มีเงินเดือนแล้ว เรายังมีบัญญัติให้มีผู้ช่วยอยู่ใหญ่มานและกรรมการประจำตำบลอีก สำหรับเรื่องนี้ ในขณะที่เราใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๔๘ นั้นก็มีเรื่องบนอยู่ว่า ผู้ช่วยอยู่ใหญ่มานมักจะบนว่าแม่แต่อยู่ใหญ่มานก็มีค่าประชุมเดือนละ ๑ บาท แต่ผู้ช่วยอยู่ใหญ่มานนั้นห้ามมีรายได้อะไรไม่ว่าเวลาที่อยู่ใหญ่มานไม่อยู่ ผู้ช่วยอยู่ใหญ่มานทำหน้าที่แทน แม่แต่กฎหมายเก่าจะมีบัญญัติว่าการงานจะมอบหมายให้แก่อยู่ใหญ่มานกว้างขวางก็ตาม แม่แต่ที่ปฏิบัติกันเรามา ก็จะมอบหมายให้แก่ผู้ช่วยอยู่ใหญ่มาน แต่ผู้ช่วยอยู่ใหญ่มานจะถูกกฎหมายบัญญัติแก้ไขมาแล้วก็ตาม ก็ห้ามบัญญัติว่าผู้ช่วยอยู่ใหญ่มานใหม่มีรายได้อะไรไม่ว่า หรือกรรมการหมู่บ้านหรือกรรมการตำบลลัดคิดหาให้มีสิทธิพิเศษ หรือให้มีเงินเดือนค่าช่วยการอย่างใดไม่ ฉันทสงสัยว่าถ้าเราปฏิบัติเช่นนั้นแล้ว ถ้าเรารับหน้าที่เป็นผู้ช่วยอยู่ใหญ่มานก็ดี ก้าน้ำมันก็ อาจจะมีปฏิบัติงานไม่เต็มที่ ก็จะเป็นเช่นนั้น ความจริงก็จะทำให้มีรายได้อะไรเมื่อมีรายได้อะไรแล้วเงินรายได้อะไรของเราจะไม่เพียงพอ ถ้าเป็นเช่นนั้นเราก็คงจะให้เป็นที่เห็นแก่เขา เช่นในเรื่องยกเว้นงานโยธาและยกเว้นในเรื่องภาษี ซึ่งเราได้เคยปฏิบัติในเรื่องอยู่ใหญ่มานในครั้งก่อนมาแล้ว เพราะฉะนั้นฉันทมีความสงสัยอยู่สองประการ ขอให้ท่านได้ชี้แจงให้หายข้องใจด้วย

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : ตามที่ท่านสมาชิกสงสัยในเรื่องสิทธิของผู้ที่จะคัดเลือกเขาเป็นอยู่ใหญ่มานนั้น ท่านหมายถึงว่า ผู้ที่จะต้องเป็นทหารหรือตำรวจมาแล้วเท่านั้น ในเรื่องนี้รัฐบาลเมื่อเป็นฝ่าย

บริหาร เมื่อให้เป็นที่ราชการแล้วจำเป็นจะต้องเลือกผู้ที่มีลักษณะสมควร ที่จะเป็นผู้
 ใหญ่ตามความพอใจของรัฐบาลบ้าง เพราะเป็นการแลกเปลี่ยนกัน เมื่อจะให้
 กำนันผู้ใหญ่ตามมีเงินเดือนและมีฐานะดีขึ้น เมื่อยกฐานะให้ดีขึ้นเช่นนี้แล้ว ก็จำเป็นจะ
 ต้องแลกเปลี่ยนกันบ้าง แล้วรัฐบาลไม่ใคร่อะไรเป็นของแลกเปลี่ยน ฝ่ายบริหารการ
 งาน เช่นนี้ก็ดูเอาเปรียบทางเดียว เพราะฉะนั้นจึงมีโอกาสรัฐบาลบ้าง เพราะฉะนั้น
 ความจำเป็นที่จะเอาทหารหรือตำรวจนั้น ในเรื่องนี้ก็เป็นหน้าที่ของรัฐบาลอีกอย่าง
 หนึ่งซึ่งไม่อยากจะแจ้งให้ท่านทั้งหลายทราบว่า ในเรื่องนี้เป็นเรื่องอย่างไร การที่ได้
 ร่างพระราชบัญญัตินี้ก็ใคร่ใคร่ครวญมาแล้วว่าจะให้เป็นประโยชน์ใหญ่ยิ่ง ไม่ใช่เฉพาะ
 เรื่องนี้อย่างเดียวที่จะต้องปกครองประชาชนเท่านั้น นอกจากนั้นแล้วในข้อต่อไป ใน
 วรรคที่ ๒ ของหมายเลข ๒ นี้เราอาจจะเลือกคนอื่นก็ได้ ถ้าหากว่าในท้องถิ่นไม่ได้
 เอาทหารหรือตำรวจ แล้วเราก็เอาคนอื่นได้ เราพิจารณาแล้วเราก็มีข้อแม้ไว้ด้วยกัน
 ในการที่จะเลือกนั้นได้ นอกจากนั้นตามที่ท่านสมาชิกของสภายังเรื่องในการที่กำนันนั้นมี
 ผู้ช่วยผู้ใหญ่ตาม มีกรรมการประจำหมู่บ้าน ประจำตำบล ท่านเห็นว่าควรจะให้ได้รับ
 ประโยชน์เสียด้วย ในเรื่องนี้เป็นของไม่สิ้นสุด เพราะเราให้เงินเดือนแล้วก็ต้อง
 การเงินสำหรับตำรวจ ทั้งเรื่องตำรวจเหมือนกันไม่ได้บอกก็เพราะว่าเป็นคนอยู่กับ
 กำนันนั่นเอง คืออยู่ในบ้านบ้าง อยู่ไกลเคียงบ้าง แต่ก็กันเลือกเนื้อของกำนันผู้ใหญ่
 บ้านซึ่งสมควรแบ่งส่วนให้ตำรวจบ้าง พันธุ์ช่วยกำนันผู้ใหญ่ตามที่จะให้มีขึ้นก็เช่น
 เดียวกัน การบริหารการงานในท้องถิ่นในท้องถิ่นใคร่ช่วยผู้ใหญ่ตามทำกิจการงานนั้นด้วย
 เพราะฉะนั้นจึงตั้ง โคนที่มีทรัพย์และมีกิจการงานอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อช่วยตัวเองบ้าง
 และช่วยในทางกำนันผู้ใหญ่ตามซึ่งเขาเห็นว่าควรจะช่วยได้ เมื่อเรื่องนี้ทางรัฐบาลเห็น
 ว่า ถ้าจะให้เงินแล้วเห็นจะต้องคัดค้านนี้ออก เพราะฉะนั้นการบริหารการงานก็อาจจะ
 ไม่ใคร่จะอะไรก็ คำที่เสนอพระราชบัญญัติฉบับนี้มา เห็นว่าจะให้ประโยชน์อย่างใด
 อย่างหนึ่งนั้น ในข้อนี้ยังไม่ใคร่พิจารณา เพราะฉะนั้นจึงเห็นใจในเรื่องที่รัฐบาลจะต้อง
 จ่ายเงินอีกเป็นจำนวนมาก แต่ถึงหากว่าจะไม่ใคร่จ่ายทางงบประมาณ ก็ต้องจ่ายทาง
 ภาษีอากร ซึ่งก็ไปกระทบกระเทือนเช่นเดียวกัน

นายจำลอง ดาวเรือง (มหาสารคาม) : ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เนื่อง

จากเราได้รับในเวลากระชั้นเห็น ไม่มีโอกาสที่จะได้พิจารณาอีกใกล้ฉนั้น แต่ว่าเรา
 ต้องถือว่าเป็นพระราชบัญญัติที่สำคัญยิ่งที่เข้าสู่สภาฯ นี้ คือเกี่ยวกับการจัดการ
 บริหารส่วนภูมิภาค ในการจัดการบริหารส่วนภูมิภาคนั้น ตามพระราชบัญญัติปกครอง
 หองท้องถิ่น เก่านั้น วิธีเลือกเจ้าหน้าที่ในตำบลซึ่งเราถือว่า เมื่อก่อนนี้เราถือว่าเป็น
 ตำแหน่งสำคัญ ก็คือตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งในกฎหมายเดิม ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน
 เราให้ราษฎรในหมู่บ้านนั้นเลือกขึ้น และผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น เป็นผู้เลือกกำนันขึ้น
 ซึ่งเมื่อก่อนนี้เราถือว่าผู้ใหญ่บ้านนอกจากจะเป็นเจ้าหน้าที่ทางราชการ หรือที่เรียกว่า
 เป็นเครื่องมือของทางราชการแล้ว ก็ยังเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านนั้นด้วย และ
 ท่านเองเดียวกัน กำนันนอกจากจะเป็นหัวหน้าราษฎรในตำบลนั้น ก็ยังเป็นเครื่องมือ
 ของราชการในจังหวัดนั้นด้วย แต่ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ นี้ เราจะเห็นว่า
 วิธีเลือกกำนันก็ ผู้ใหญ่บ้านก็ เป็นทางราชการเลือกทั้งนั้น และโดยเฉพาะตามที่
 บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐ ให้นายอำเภอพิจารณาคัดเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้น เป็นกำนันคนหนึ่ง
 เมื่อนายอำเภอได้พิจารณาเห็นสมควร เห็นกำนันแล้ว และเมื่อชาวหลวงประจำจังหวัดได้
 สอบสวนพิจารณาเห็นสมควร ก็ให้ออกหมายตั้งเป็นกำนัน และชี้แจงอำนาจในท้องที่ให้
 เขาใจ มอบหมายหน้าที่ใหม่ปฏิบัติราชการต่อไป การเขียนกฎหมายเช่นนี้ก็เป็นความ
 ความว่า เราให้อำนาจนายอำเภออย่างเต็มที่ที่จะตั้งผู้ใดเป็นกำนัน แต่เท่าที่ปฏิบัติกัน
 มาแล้ว แม้แต่พระราชบัญญัติฉบับเก่า ซึ่งผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้เลือกกำนันก็ตาม ทาง
 อำเภอที่มีกฏปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติฉบับนั้น คือหมายความว่า ถ้ามีตำแหน่ง
 กำนันว่างลง นายอำเภอก็เอาคนของตนไปตั้งเป็นกำนันขึ้นอีกในวันนั้น ทั้ง ๆ ที่
 กฎหมายฉบับเก่าเขียนอย่างนั้น ถึงกฎหมายฉบับนี้ก็เขียนอย่างนี้ ถ้าหากว่าให้อำเภอ
 จัดการเช่นนี้ การกระทำก็จะเป็นไปในรูปที่โง่งงมาก และโดยเฉพาะความแตกต่าง
 ระหว่างราษฎรกับผู้ใหญ่บ้านนั้นอาจจะมีส่วนในอันข้างหน้า ซึ่งเราทราบไม่ได้ จึงขอยุ
 พระราชบัญญัติฉบับนี้แม้จะยกฐานะกำนันผู้ใหญ่บ้านขึ้นเป็นข้าราชการ และในขณะ
 เดียวกันเราก็ต้องเอาเงินบำรุงท้องที่จากราษฎร ซึ่งท่านรัฐมนตรีชี้แจงแล้วว่า เมื่อ
 ฝ่ายหนึ่งมีผลประโยชน์ก็ต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งมีผลประโยชน์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เราจะต้องคำนึงว่า
 ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับความเสียหายทางราษฎรนั้น ฝ่ายไหนจะมีน้ำหนักกว่านี้ และ

อีกข้อหนึ่งเราจะต้องคำนึงต่อไปว่า หากไม่รัฐบาลจึงเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มา-
คือเกี่ยวกับโครงการใหม่ คือโครงการบำรุงชนบทซึ่งทำอยู่เวลานี้ ฉะนั้นสงสัยว่า ทาง
กำนันผู้ใหญ่บ้านอาศัยกฎหมายอะไรบางที่ไปกระทำการบางอย่าง ซึ่งการกระทำนั้น
บางอย่างก็เป็นการผิดกฎหมาย เช่น เรื่องการคิดถนน การทำอายุทรัพย์สินของราษฎร
บางอย่าง เช่น รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้ราษฎรเสียหายเพื่อเป็นการ
บำรุงชนบท การแต่งตั้งปลัดตำบลออกไปนั้น ทางการคำนึงถึงอย่างไรบ้าง และเกี่ยว
ของกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้อย่างไรบ้าง และอยากจะถามท่านรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยว่า โครงการบำรุงชนบทนั้นเราจะดำเนินการตามแผนการใด จะ
ใช้ปลัดตำบล และให้กำนันผู้ใหญ่บ้านดำเนินการตามรูปใด และจะมีกฎหมายฉบับใด
ออกมาคอกฎหมายฉบับนี้ ฉะนั้นมีความสงสัยเหล่านี้

ไม่มีสมาชิกมีความเห็นอีก

ประธานสภา ฯ : เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็น ฉะนั้นขอให้ประชุมวันนี้จึง
ยุติเห็นควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติไว้พิจารณาต่อไป ขอให้ไปรคยก็มี
สมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก

ประธานสภา ฯ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอให้ไปรคยก็มี
สมาชิกยกมือเป็นส่วนน้อย

ประธานสภา ฯ : เป็นอันว่ารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้ -
พิจารณาต่อไป ส่งกรรมการสามัญหรือวิสามัญ

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : ของ
กรรมการวิสามัญ

ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

ประธานสภา ฯ : ทางรัฐบาลของกรรมการวิสามัญ เมื่อไม่มีผู้ใดมี
ความเห็นเป็นอย่างอื่น ฉะนั้นถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ มีจำนวนที่นาย

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : รัฐบาลขอ
เสนอ ๘ นาย

นายพุทธเทศ กาญจนเสริม (ศรีสะเกษ) : ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

สำคัญไม่แพ้พระราชบัญญัติเทศบาลที่แล้วมา และมีกรตั้ง ๔ นาย เพราะฉะนั้นขอตั้ง ๔ นาย

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : ไม่ขัดข้อง
ความจริงก็ไม่สำคัญอะไรนัก คือเดือนธันวาคมมีผู้ใหญ่บ้าน แค่นี้ขอ ๔ นาย ก็ไม่ขัด
ข้อง

ประธานสภา ฯ : ไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ฉะนั้นว่าที่ประชุมนี้
อนุมัติให้จำนวน ๔ นาย ขอเสนอชื่อ

พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : รัฐบาลขอ
เสนอ ๔ นาย คือ ๑. นายเชย สุนทรพิพิธ ๒. นายสีห์ จันทนานนท์ ๓. พ.อ.
เสงี่ยม รามณรงค์ ๔. นายนรกิจ กนิษฐสุต

นายโสภณ สุภีระ (ขอนแก่น) : ฉันทขอเสนอนายร้อยโทอุต นิตยสุทธิ
มีสมาชิกรับรอง

ร.ท. อุต นิตยสุทธิ (นครราชสีมา) : ฉันทขอเสนอนายวุฒิ สุวรรณรักษ์
มีสมาชิกรับรอง

นายชิต เวชประสิทธิ์ (ภูเก็ต) : ฉันทขอเสนอนายจำลอง คาวเรือง
มีสมาชิกรับรอง

นายเจียน ทรงประภาส (พระนครศรีอยุธยา) : ฉันทขอเสนอนายพัน
สุพรรณสาร

มีสมาชิกรับรอง

นายจำลอง คาวเรือง (มหาสารคาม) : ฉันทขอเสนอนายทองอินทร์
ภูวิพันธ์

มีสมาชิกรับรอง

เลขาธิการสภา ฯ : รายนามกรรมการวิสามัญครั้งนี้คือ

๑. นายเชย สุนทรพิพิธ ๒. นายสีห์ จันทนานนท์ ๓. พ.อ. เสงี่ยม รามณรงค์
๔. นายนรกิจ กนิษฐสุต ๕. ร.ท. อุต นิตยสุทธิ ๖. นายวุฒิ สุวรรณรักษ์ ๗. นาย
จำลอง คาวเรือง ๘. นายพัน สุพรรณสาร ๙. นายทองอินทร์ ภูวิพันธ์

ประธานสภา ฯ : แปรพฤติภายในกี่วัน
พล.ท. มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : ขอแปรพฤติ
ภายใน ๓ วัน

ไม่มีสมาชิกคัดค้าน

ประธานสภา ฯ : ท่านรัฐมนตรีขอแปรพฤติภายใน ๓ วัน เมื่อไม่มีผู้ใด
ความเห็น เป็นอย่างอื่น อันถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ
หมดระเบียบวาระ ขอเลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๑๕ นาฬิกา

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม

พ.ศ. ชม จันทร์เกษ
 ข้อย ราชภัฏวิเทศกิจ
 เจ้าวรทัศน์ น ลำพูน
 บุญช่วย สุทธิพิย
 ประจวบ มหาพันธ์
 เสกธ เจตสมมา
 ณธ แสนสระคี
 อเนตรภณี พรหมประกาย

ผู้ตรวจรายงาน

ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์
 ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ
 ดิน จุฑะรพ
 สุภร ศรีสุชาติ
 สุรินทร์ อีพลากกร
 เล็ก จารุณี
 สุวัฒน์ ขวลิกษณณวิสิศ

ตรวจแล้ว ๒๖ พ.ย. ๕๖

ทองเปลว ชลภูมิ
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
 ป. วิเชียร น สงขลา
 ประธานสภาผู้แทนราษฎร

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร